

### บทที่ 3

#### การรับรองบุตรตามกฎหมายต่างประเทศ

##### 1. ระบบกฎหมาย Civil Law

Civil law คือกลุ่มกฎหมายซึ่งเจริญเติบโตในทวีปยุโรป จากการรวบรวมผลผลงานหลักเกณฑ์ต่างๆ จากประเพณีในท้องถิ่นเยอรมันกับกฎหมายโรมัน กฎหมายศาสนา ระเบียบการปกครองแบบเจ้าผู้ครองนคร อิทธิพลทางการค้าสมัยใหม่ ประมวลขึ้นมาเป็นระบบกฎหมาย Civil law ซึ่งเป็นระบบกฎหมายที่แพร่หลายในประเทศแถบเอเชีย เช่น ญี่ปุ่น ไทย ตุรกี เติร์กเมนิสถาน และกลุ่มประเทศในยุโรป เช่น ฝรั่งเศส เยอรมัน สวิตเซอร์แลนด์ เบลเยียม เนเธอร์แลนด์ สเปน โปรตุเกส อิตาลี และกลุ่มประเทศในแอฟริกา เช่น อังกฤษ โมซัมบิก เป็นต้น โดยในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะกล่าวถึงเฉพาะประเทศที่ใช้ประมวลกฎหมายบางประเทศคือ

##### 1.1 ประมวลกฎหมายแพ่งฝรั่งเศส

ประเทศฝรั่งเศสเป็นประเทศในกลุ่มที่ใช้ระบบ Civil Law ในการจัดทำประมวลกฎหมาย กฎหมายแพ่งของฝรั่งเศสนั้นได้รับอิทธิพลมาจากแนวความคิดของสำนัก Natural Law School และความคิดของ Enlightenment ที่เกิดขึ้นในช่วงศตวรรษที่ 17-18 ซึ่งมีความคิดว่ามนุษย์มีความคิดมีเหตุผลที่จะค้นหาความถูกต้องตามธรรมชาติได้ ไม่จำเป็นต้องเชื่อตามคำสอนของศาสนาคริสต์แต่เพียงฝ่ายเดียว สำหรับการจัดทำประมวลกฎหมายแพ่งฝรั่งเศสในส่วนที่เกี่ยวกับครอบครัวนั้น ผู้ร่างประมวลกฎหมายแพ่งมีความเห็นว่าการสมรสเป็นสถาบันพื้นฐานของสังคมที่เจริญแล้ว และยังได้คำนึงถึงความเชื่อและคำสอนของศาสนาคริสต์ โดยยังยอมรับบทบาทของศาสนาคริสต์ในการประกอบพิธีสมรส ซึ่งแต่เดิมมาการสมรสของชาวฝรั่งเศสถ้าหากได้ปฏิบัติตามพิธีที่ศาสนาคริสต์กำหนดไว้ การสมรสเช่นนี้ถือว่าชอบด้วยกฎหมายบ้านเมือง แต่เมื่อมีการปฏิวัติและร่างกฎหมายแพ่งแล้ว ได้กำหนดให้การสมรสนั้นต้องจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐเท่านั้น จึงจะเป็นการสมรสที่ชอบด้วยกฎหมาย<sup>1</sup>

---

<sup>1</sup> Lawson, F.H. and others, Amos and Walton's Introduction to French Law, (London: Clarendon Press, 1963). p. 171.

ตามกฎหมายดั้งเดิมของฝรั่งเศสในสมัยปฏิวัติฝรั่งเศสนั้น บุตรนอกสมรสยังไม่เป็นที่ยอมรับของสังคมเนื่องจากอิทธิพลของกฎหมายศาสนา ที่ไม่สนับสนุนให้มีการอยู่ร่วมกันของชายหญิงอย่างไม่ถูกต้อง บุตรนอกสมรสจึงไม่ได้รับการยอมรับทางสังคม โดยในสมัยปฏิวัติฝรั่งเศสนั้น มีการแบ่งบุตรนอกสมรสออกเป็น 2 ประเภท<sup>2</sup> คือ

1. บุตรนอกสมรสที่รับรองได้ และ
2. บุตรนอกสมรสที่ไม่อาจรับรองได้

ในกฎหมายเก่าของฝรั่งเศส บุตรนอกสมรสที่ไม่อาจรับรองได้ คือ บุตรที่เกิดจากการกระทำชู้ และบุตรที่เกิดจากการสมสู่ระหว่างญาติใกล้ชิด ซึ่งบุตรนอกสมรสประเภทนี้ ไม่ได้รับสิทธิอะไรจากบิดามารดาของตนเลย นอกจากสิ่งจำเป็นในการเลี้ยงชีพเท่านั้น และถึงแม้จะเป็นบุตรนอกสมรสที่รับรองได้ของบิดามารดา แต่ก็ไม่มีสิทธิเท่าเทียมกับบุตรชอบด้วยกฎหมายที่เกิดในสมรสของบิดามารดา แม้จะได้รับมรดก แต่ได้รับส่วนแบ่งน้อยกว่าที่บุตรชอบด้วยกฎหมายได้รับ<sup>3</sup>

ในสมัยมีประมวลกฎหมาย การแบ่งประเภทของบุตรนอกสมรสของประเทศฝรั่งเศส ยังคงมีอยู่ ซึ่งตามมาตรา 335(เดิม) นั้น การรับรองบุตรที่เกิดจากการกระทำชู้ไม่สามารถกระทำได้ การกระทำชู้หมายความว่า การที่คู่สมรสกระทำผิดประเวณีกับบุคคลที่สาม ในขณะที่การสมรสยังคงอยู่ แต่ทั้งนี้ เด็กที่เกิดจากการกระทำชู้อาจถูกรับรองได้ตามกฎหมายเดิม<sup>4</sup> คือ

<sup>2</sup> เบญจพล สาริตสมิตพงษ์, "สิทธิของบุตรนอกสมรส," (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2548) น. 46.

<sup>3</sup> เพิ่งอ้าง.

<sup>4</sup> ประมวลกฎหมายแพ่งฝรั่งเศสมาตรา 335 (เดิม) บัญญัติว่า "การรับรองบุตรดังกล่าวนี้มีอาจทำขึ้นเพื่อประโยชน์ของเด็กที่เกิดจากการกระทำชู้ เว้นแต่เป็นกรณีตามมาตรา 331 วรรค 2 (1) เด็กที่เกิดจากการกระทำชู้ของฝ่ายมารดา ในกรณีที่เด็กนั้นถูกปฏิเสธจากฝ่ายสามีหรือทายาทของสามี (2) เด็กที่เกิดขึ้นจากการผิดประเวณีของฝ่ายมารดาในกรณีที่การปฏิสนธิของเด็กนั้นเกิดขึ้นในระยะเวลาที่ฝ่ายมารดามีสถานที่อยู่แยกต่างหากอย่างแน่ชัดตามประมวลกฎหมายแพ่งมาตรา 878 ทั้งนี้ การรับรองและการทำให้เด็กเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมาย อาจถูกตัดสินให้กลายเป็นโมฆะได้ หากเด็กนั้นมีสถานะเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายอยู่แล้ว (3) เด็กที่เกิดจากการผิดประเวณีของฝ่ายบิดา มาตรานี้จะใช้กับเด็กที่ได้รับการรับรองจากบิดาและมารดาหรือจากคนใดคนหนึ่งในสองคนนี้ การรับรองนี้จะเป็นการรับรองตามกฎหมาย ถ้าเมื่อได้มีการตัดสินคดีต่อหน้าสาธารณะชน ภายหลังการสอบสวนและประชุมตกลงกันของที่ปรึกษา ซึ่งได้มีการตัดสินและรับรองว่าเด็กนั้นได้มีการครอบครองสิทธิเสมือนเด็กเกิดในสมรส"

1. เด็กที่เกิดจากมารดามีชู้ และเด็กนั้นถูกปฏิเสธโดยสามีหรือทายาทของสามี
2. เด็กที่เกิดจากมารดามีชู้ ในกรณีที่การปฏิสนธิของเด็กเกิดขึ้นในระยะเวลาที่มารดาอยู่แยกต่างหากกับสามีอย่างแนชัด และเด็กนั้นไม่มีสถานะเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายอยู่
3. เด็กที่เกิดจากการผิดประเวณีของบิดา

เด็กที่เกิดจากการสมรสระหว่างญาติใกล้ชิดก็ไม่สามารถได้รับการรับรองบุตรได้เช่นกัน เว้นแต่ เด็กนั้นจะเกิดจากญาติใกล้ชิดซึ่งคู่สมรสฝ่ายหนึ่งไม่ทราบถึงข้อเท็จจริงดังกล่าว ดังนี้ เด็กยังสามารถได้รับการรับรองบุตรได้<sup>5</sup>

ในปัจจุบัน การแบ่งประเภทบุตรนอกสมรสที่ไม่สามารถรับรองได้ไม่มีอีกต่อไป ตามกฎหมายครอบครัวฝรั่งเศสซึ่งได้มีการแก้ไขใหม่ในปี 2005 มาตรา 331 ได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่า เด็กที่เกิดนอกสมรสทุกคน แม้ว่าจะเสียชีวิตไปแล้วก็ตาม สามารถได้รับการรับรองบุตร เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายได้ โดยการสมรสของบิดาและมารดาในภายหลัง<sup>6</sup>

ตามกฎหมายแพ่งฝรั่งเศสนั้นได้บัญญัติทั้งในเรื่องการทำให้เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมาย (Legitimation) และการรับรองบุตร (Acknowledgement) ไว้ ดังนี้

วิธีการทำให้เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายตามประมวลกฎหมายแพ่งฝรั่งเศสมีด้วยกัน 2 กรณีคือ

1. โดยการสมรสของบิดามารดาในภายหลัง<sup>7</sup> โดยมีหลักเกณฑ์ว่า ต้องมีการรับรองโดยชัดแจ้งจากบิดามารดาก่อนการสมรสนั้น แต่ถ้าหากบิดามารดาได้มีการรับรองความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตรมาก่อนก็ให้ถือว่าได้มีการรับรองความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตรในขณะที่มีการสมรสของบิดามารดา โดยเจ้าหน้าที่ทางทะเบียนต้องบันทึกการรับรองความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตรนั้นไว้เป็นหลักฐานด้วย โดยเมื่อบิดาและมารดาได้สมรสในภายหลังและได้มีการรับรองโดยชัดแจ้งจากบิดามารดาแล้ว บุตรนั้นเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของบิดาทันทีนับแต่วันที่บิดามารดาได้สมรสกัน<sup>8</sup> และกฎหมายได้กำหนดให้มีการบันทึกความ

<sup>5</sup> กาญจนา นิมมานเหมินทร์. “บุตรชอบด้วยกฎหมาย,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515) น.196-197.

<sup>6</sup> Art 331 The French Civil Code.

<sup>7</sup> Ibid.

<sup>8</sup> Art 332-1 The French Civil Code.

เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายลงในสูติบัตรของบุตรด้วย<sup>9</sup> เด็กที่เกิดนอกสมรสแม้จะเสียชีวิตแล้ว ก็สามารถทำให้เป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายได้ด้วยโดยผลของการสมรสของบิดามารดา ในภายหลัง<sup>10</sup> โดยเด็กสามารถเลือกใช้ชื่อสกุลของบิดา หรือมารดาก็ได้<sup>11</sup>

2. การทำให้เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายโดยคำพิพากษาของศาล<sup>12</sup> หากในกรณีที่บิดามารดาไม่สามารถสมรสกันได้ เช่น บิดาหรือมารดาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเสียชีวิตลงหรือมีคู่สมรสอยู่แล้ว เพื่อประโยชน์ของเด็ก บิดาหรือมารดาสามารถยื่นคำร้องขอต่อศาล เพื่อให้ศาลสั่งว่าเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของตนได้<sup>13</sup> ซึ่งในการยื่นคำร้องต่อศาลนั้นให้กระทำโดยบิดาหรือมารดาคนใดคนหนึ่งหรือทั้งบิดามารดา<sup>14</sup> แต่ถ้าบิดาหรือมารดาได้สมรสกับบุคคลอื่นแล้ว การยื่นคำร้องขอต่อศาลต้องได้รับความยินยอมจากคู่สมรสนั้นด้วย<sup>15</sup> การรับรองบุตรให้เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายนี้มีผลทำให้บุตรนั้นมีสิทธิและหน้าที่เช่นเดียวกับบุตรชอบด้วยกฎหมาย โดยให้มีผลนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่ง<sup>16</sup> ซึ่งในวิธีการรับรองบุตรโดยอาศัยคำพิพากษาของศาล เป็นวิธีการที่กำหนดขึ้นในกรณีที่ไม่สามารถดำเนินการตามวิธีแรกได้

ตามกฎหมายแพ่งฝรั่งเศสกำหนดการรับรองบุตรตามธรรมชาติโดยความสมัครใจ (Acknowledgement) ไว้ในมาตรา 335<sup>17</sup> การเข้ารับรองบุตรโดยความสมัครใจประเภทนี้ไม่ทำให้บุตรนั้นสิ้นสุดสถานะความเป็นบุตรนอกสมรสของบิดา และกลายเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมาย ดังเช่น วิธีการสมรสของบิดามารดาภายหลัง และ วิธีการทำให้เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายโดยคำพิพากษาของศาล ดังเช่นที่ได้กล่าวไปแล้ว แต่วิธีการรับรองบุตรตามธรรมชาติโดยความสมัครใจนี้เป็นสิ่งสำคัญเพราะจะทำให้เด็กมีสิทธิในการรับมรดก รวมทั้งมีสิทธิในการได้รับการอุปการะเลี้ยงดูจากบิดา มารดา

<sup>9</sup> Art 331-2 The French Civil Code.

<sup>10</sup> *supra* note 6.

<sup>11</sup> Art 311-21 The French Civil Code.

<sup>12</sup> Art 330 The French Civil Code.

<sup>13</sup> Art 333 The French Civil Code.

<sup>14</sup> Art 333-1 The French Civil Code.

<sup>15</sup> Art 333-2 The French Civil Code.

<sup>16</sup> Art 333-4 The French Civil Code.

<sup>17</sup> Art 335 The French Civil Code.

ตามกฎหมายฝรั่งเศส การรับรองบุตรตามธรรมชาติด้วยความสมัครใจ สามารถกระทำ ได้ทั้งบิดาและมารดา<sup>18</sup> การรับรองบุตรของมารดานั้นหากได้ใส่ชื่อว่าเป็นมารดาในสูติบัตรของ บุตรก็เทียบเท่าการรับรองบุตรเช่นกัน<sup>19</sup>

แบบของการรับรองบุตร วิธีการเข้ารับรองบุตรสามารถกระทำได้โดย การจดบันทึกลงในสูติบัตรของบุตร หรือโดยวิธีอื่นเช่น จดทะเบียนหรือจดลงในเอกสารอื่นใดที่มีการรับรองความ ถูกต้องแท้จริง<sup>20</sup> ซึ่งการรับรองบุตรของบิดาโดยปราศจากความยินยอมของมารดานั้น มีผลใช้ยัน ได้เฉพาะกับบิดาเท่านั้น<sup>21</sup>

ตามกฎหมายเดิมของประเทศฝรั่งเศสนั้นได้บัญญัติไว้ในมาตรา 332 เดิม ว่า การ รับรองบุตรนั้นอาจสามารถทำขึ้นได้แม้ว่าเด็กจะได้ถึงแก่กรรมไปแล้ว ในกรณีที่เด็กมีผู้สืบสันดาน สำหรับกรณีนี้ผลประโยชน์จะตกอยู่กับผู้สืบสันดาน แต่ในปัจจุบันกฎหมายดังกล่าวได้มีการแก้ไข ในปี 2005 โดยยกเลิกข้อความนี้ทั้งมาตรา ดังนั้นในปัจจุบันตามกฎหมายครอบครัวฝรั่งเศสการ รับรองบุตรด้วยความสมัครใจจึงสามารถกระทำได้ในขณะที่เด็กยังมีชีวิตอยู่เท่านั้น

การโต้แย้งการรับรองบุตรด้วยความสมัครใจสามารถโต้แย้งได้โดยบุคคลผู้มีส่วนได้เสีย ในการเข้ารับรองบุตรดังกล่าว รวมทั้ง บิดาหรือมารดาที่ได้เข้ารับรองบุตรก็สามารถโต้แย้งการ รับรองบุตรได้ด้วย<sup>22</sup> การโต้แย้งสามารถทำได้โดยพนักงานอัยการผู้มีอำนาจของรัฐ เมื่อมีหลักฐาน ว่าการรับรองบุตรดังกล่าวกระทำเพื่อหลบหลีกกฎหมายของรัฐในเรื่องการรับบุตรบุญธรรม<sup>23</sup>

ผู้มีส่วนได้เสียสามารถโต้แย้งได้ภายใน 10 ปี นับแต่วันรับรองบุตร ทั้งนี้หากเกิน 10 ปี ไปแล้วการโต้แย้งไม่สามารถกระทำได้<sup>24</sup>

ผลของการรับรองบุตร ในเรื่องอำนาจปกครองบุตร บิดา มารดาที่ได้เข้ารับรองบุตร แล้วจะมีอำนาจปกครองบุตรเป็นอย่างเดียวกับกรณีบุตรที่ขอบด้วยกฎหมาย ขึ้นอยู่กับว่าผู้ใดจะ ได้รับรองบุตรก่อน ถ้าความเป็นบิดาหรือมารดาได้ถูกกำหนดก่อนอีกฝ่ายหนึ่ง และฝ่ายหลังมา รับรองบุตรภายหลังจากเด็กเกิดเป็นเวลาเกินกว่า 1 ปี อำนาจการปกครองบุตรจะตกอยู่กับฝ่ายที่

<sup>18</sup> Art 336 The French Civil Code.

<sup>19</sup> Art 337 The French Civil Code.

<sup>20</sup> Art 335 The French Civil Code.

<sup>21</sup> Art 336 The French Civil Code.

<sup>22</sup> Art 339 The French Civil Code.

<sup>23</sup> Art 339 The French Civil Code paragraph 2.

<sup>24</sup> Art 339 The French Civil Code paragraph 3.

รับรองบุตรก่อนเพียงฝ่ายเดียว แต่ทั้งนี้ ศาลอาจสั่งให้เด็กอยู่ในความปกครองของผู้รับรองฝ่ายที่สองได้หากเห็นสมควร<sup>25</sup> นอกจากนี้บิดามารดายังมีหน้าที่อุปการะเลี้ยงดูบุตร มีหน้าที่ปกป้องคุ้มครองบุตร ดูแลสุขภาพ และจิตใจ รวมถึงให้การศึกษาจนกว่าบุตรจะบรรลุนิติภาวะหรือ สามารถดูแลตนเองได้<sup>26</sup> บุตรที่บิดา มารดารับรองแล้วมีหน้าที่อุปการะเลี้ยงดูบิดามารดาเช่นเดียวกัน<sup>27</sup> นอกจากนี้บุตรมีสิทธิที่จะใช้ชื่อสกุลของบิดาหรือมารดา ผู้ซึ่งได้รับรองบุตรเป็นคนแรก<sup>28</sup> แต่หากบิดาได้รับรองบุตรภายหลังมารดา บุตรอาจใช้ชื่อสกุลของบิดาแทนได้ หากบุตรนั้นอายุเกิน 13 ปีแล้ว ต้องได้รับความยินยอมจากบุตรก่อนด้วย<sup>29</sup>

บุตรนอกสมรสที่ได้รับการรับรองแล้วมีสิทธิได้รับมรดกซึ่งกันและกันเหมือนบุตรที่ชอบด้วยกฎหมาย ในสัดส่วนที่เท่ากับบุตรชอบด้วยกฎหมายได้รับ<sup>30</sup> และมีสิทธิรับมรดกของปู่ย่าตายาย และลุงป้าน้าอาด้วย<sup>31</sup>

## 1.2 ประมวลกฎหมายแพ่งเยอรมัน

หลังจากที่ประเทศฝรั่งเศสได้จัดทำประมวลกฎหมายแพ่งแล้ว ความคิดในการจัดทำประมวลกฎหมายได้แพร่หลายเข้าไปในประเทศเยอรมัน ทำให้มีการถกเถียงทางวิชาการนิติศาสตร์อย่างกว้างขวางเกี่ยวกับการจัดทำประมวลกฎหมายจนก่อให้เกิดสำนักประวัติศาสตร์กฎหมาย (Historical School) ทำให้ประเทศเยอรมันเป็นแหล่งวิชาการที่ยอดเยี่ยมในศตวรรษที่ 19 การจัดทำประมวลกฎหมายแพ่งของประเทศเยอรมันได้เสร็จสิ้นในปี 1896 ใช้บังคับในปี 1900

<sup>25</sup> Art 372 The French Civil Code.

<sup>26</sup> Art 371-1 The French Civil Code.

<sup>27</sup> Art 310-1 The French Civil Code.

<sup>28</sup> Art 334-1 The French Civil Code.

<sup>29</sup> Art 334-2 The French Civil Code.

<sup>30</sup> Art 733 The French Civil Code.

<sup>31</sup> Henry Dyson, French Property and Inheritance Law-Principles and Practice, (New York: Oxford University Press, 2003), p.227.

เรียกชื่อว่า Burgerliches Gesetzbuch หรือเรียกชื่อย่อว่า BGB<sup>32</sup> ซึ่งในปัจจุบันนั้นได้มีการแก้ไขใหม่ในปี 2005

แต่เดิมนั้นกฎหมายเยอรมัน ไม่ยอมรับความสัมพันธ์ที่เกิดจากบิดาและบุตรนอกสมรส โดยถือว่าบุตรดังกล่าวไม่มีความเกี่ยวพันทางครอบครัวกับบิดาของเขา บุตรนอกสมรสจึงเป็นบุตรที่ปราศจากบิดา ไม่มีสิทธิได้รับมรดกจากบิดา อย่างไรก็ตามบิดาของบุตรนอกสมรสยังคงต้องรับผิดชอบในการอุปการะเลี้ยงดู รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมด้วย<sup>33</sup> ต่อมาเมื่อเยอรมันตะวันตกได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญของตนเมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม ค.ศ. 1949 มาตรา 6 (5) บัญญัติว่าบุตรนอกสมรสจะต้องได้รับการพัฒนาทางร่างกายและจิตใจในเงื่อนไขอย่างเดียวกันและมีฐานะทางสังคมอย่างเดียวกันกับที่บุตรในสมรสได้รับ ซึ่งต่อมาได้มีการออกพระราชบัญญัติว่าด้วยฐานะทางกฎหมายของบุตรนอกสมรส (Act on the Legal Position of Illegitimate Children) เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม ค.ศ. 1969 เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ กับได้มีการแก้ไขประมวลกฎหมายแพ่งให้บุตรนอกสมรสมีสิทธิได้รับมรดกของบิดาและญาติของบิดาในส่วนแบ่งเดียวกันกับบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายได้รับ<sup>34</sup> ตามกฎหมายเยอรมันนั้น บุตรที่เกิดมา ถือว่าเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายของมารดา และมีความสัมพันธ์ทางกฎหมายกับญาติฝ่ายมารดา<sup>35</sup> และหากเด็กนั้นได้คลอดจากครรภ์ของหญิงคนใด หญิงนั้นก็จะเป็นมารดาที่ชอบด้วยกฎหมายของเด็กนั้นด้วย แม้ว่าเด็กนั้นจะเกิดจากพันธกรรมของหญิงที่บริจาคไข่ก็ตาม ตามกฎหมายเยอรมันนั้นถือว่า เด็กนั้นเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายของหญิงที่ตั้งครรภ์<sup>36</sup> สำหรับบิดานั้น บุตรจะมีความสัมพันธ์กับบิดาเมื่อบิดาได้มีการรับรองบุตร โดยการรับรองบุตรจะต้องมีการพิสูจน์ความเป็นบิดาเสียก่อน การพิสูจน์ความเป็นบิดาของบุตรนอกสมรสกระทำได้ 2 วิธี คือ โดยการรับรองบุตรโดยสมัครใจ และโดยคำพิพากษาของศาล ซึ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งเยอรมันแก้ไขใหม่ในปี 2005 นั้นได้มีการหลักการพิสูจน์ความเป็นบิดาว่า บิดาของเด็กได้แก่<sup>37</sup>

<sup>32</sup> ปรีดี เกษมทรัพย์, กฎหมายแพ่ง : หลักทั่วไป, (กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2526), น. 107.

<sup>33</sup> เบญจพล สาทิตสมิตพงษ์, อ้าวแล้ว เชิงอรรถที่ 2, น. 35.

<sup>34</sup> เพ็งอ้าว, น.36.

<sup>35</sup> Art 1592 The German Civil Code.

<sup>36</sup> Dieter Schwab, Peter Gottwald, Eva Buttner, International Encyclopedia of Laws Vol.3 Family and succession Law, (Kluwer International Supp 12., April 2001) p.69.

<sup>37</sup> *supra* note 35.

1. ชายที่เป็นสามีของมารดาเด็ก ณ เวลาที่กำเนิดเด็กนั้น
  2. ชายที่ได้ยอมรับความเป็นบิดา และ
  3. ชายที่ศาลได้พิพากษายืนยันความเป็นบิดาตามมาตรา 1600d หรือ มาตรา 640 h
- (2) แห่งประมวลวิธีพิจารณาความแพ่ง

จากหลักการพิสูจน์ความเป็นบิดาดังกล่าวหากชายนั้นยอมรับความเป็นบิดาย่อมส่งผลให้บิดานั้นเป็นบิดาที่ชอบด้วยกฎหมายของเด็ก ซึ่งการยอมรับความเป็นบิดาตามกฎหมายเยอรมันฉบับแก้ไขใหม่นี้สามารถแยกพิจารณาได้ดังนี้

แบบของการยอมรับความเป็นบิดา วิธีการยอมรับความเป็นบิดาของกฎหมายเยอรมันสามารถกระทำได้โดยวิธีการทำเป็นเอกสารและยื่นเอกสารนั้นเพื่อได้รับการจดทะเบียนจากเจ้าหน้าที่<sup>38</sup> โดยให้ส่งสำเนาเอกสารการยอมรับความเป็นบิดาและการแสดงเจตนาอื่นๆ ที่เป็นเงื่อนไขแห่งความสมบูรณ์ของการยอมรับความเป็นบิดาไปให้ บิดา มารดา และบุตร และเจ้าหน้าที่ทะเบียน ด้วย เพื่อให้มารดาหรือบุตรนั้นสามารถให้ความยินยอมหรือคัดค้าน<sup>39</sup>

บุคคลที่สามารถรับรองบุตรได้ บิดาที่แท้จริงของเด็กเป็นเพียงบุคคลเดียวที่สามารถยอมรับความเป็นบิดาต่อบุตรของตนได้ ตามกฎหมายเยอรมันไม่มีข้อความคิดให้มารดาสามารถรับรองบุตรได้

ความสามารถของบิดาในการรับรองบุตร หากบิดาผู้ขอรับรองความเป็นบิดานั้นเป็นผู้เยาว์หรือเป็นบุคคลไร้ความสามารถ กฎหมายเยอรมันได้กำหนดว่าต้องได้รับความยินยอมก่อนด้วย สามารถแยกพิจารณาได้ดังนี้

- หากบิดาของเด็กเป็นผู้เยาว์อายุระหว่าง 7 – 18 ปี สามารถยอมรับความเป็นบิดาด้วยตนเองไม่ต้องให้ใครแสดงเจตนาแทน แต่ทั้งนี้ในการยอมรับความเป็นบิดาดังกล่าวต้องได้รับความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรมก่อน

- หากบิดาเป็นผู้เยาว์อายุต่ำกว่า 7 ปี หรือเป็นบุคคลไร้ความสามารถ ไม่สามารถแสดงการยอมรับความเป็นบิดาได้ด้วยตนเอง ผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้อนุบาลจะต้องเป็นผู้แสดงการยอมรับความเป็นบิดาแทน โดยต้องได้รับอนุญาตจากศาลก่อน<sup>40</sup>

<sup>38</sup> Art 1597(1) The German Civil Code.

<sup>39</sup> Art 1597(2) The German Civil Code.

<sup>40</sup> Art 1596(1) The German Civil Code.



การให้ความยินยอมในการยอมรับความเป็นบิดาของผู้ยื่นคำขอรับรองความเป็นบิดา ตามกฎหมายแพ่งเยอรมันกำหนดให้การยอมรับความเป็นบิดาต้องได้รับความยินยอมจากมารดา เด็กเป็นหนังสือก่อน โดยสามารถแยกความยินยอมได้ดังนี้

(ก) ความยินยอมจากมารดา<sup>41</sup>

การยอมรับความเป็นบิดาต้องได้รับความยินยอมจากมารดาของเด็ก ทั้งนี้ ความยินยอมของมารดาเด็กอยู่ภายใต้เงื่อนไขของความสามารถตาม มาตรา 1596 (1) ด้วย โดยหากมารดาผู้ให้ความยินยอมนั้นเป็นผู้เยาว์หรือเป็นบุคคลไร้ความสามารถ กฎหมายเยอรมันได้กำหนดว่าต้องได้รับความยินยอมก่อน ในกรณีที่มารดาของเด็กเป็นผู้เยาว์อายุระหว่าง 7 – 18 ปี สามารถแสดงเจตนาให้ความยินยอมด้วยตนเองได้ แต่ทั้งนี้ต้องได้รับความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรมก่อน แต่หากมารดาเป็นผู้เยาว์อายุต่ำกว่า 7 ปี หรือเป็นบุคคลไร้ความสามารถ ไม่สามารถให้ความยินยอมได้ด้วยตนเองทุกกรณี ผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้อนุบาลจะต้องเป็นผู้แสดงความยินยอมแทน โดยต้องได้รับอนุญาตจากศาลก่อนด้วย

(ข) ความยินยอมจากบุตร

- หากในกรณีที่มารดาไม่มีอำนาจปกครองบุตร การยอมรับความเป็นบิดาดังกล่าวต้องได้รับความยินยอมจากบุตรก่อนด้วย<sup>42</sup> โดยสามารถแยกพิจารณาได้ดังนี้

- ในกรณีที่บุตรเป็นบุคคลไร้ความสามารถหรืออายุยังไม่ถึง 14 ปี ตามกฎหมายเยอรมันกำหนดไว้ว่าบุตรนั้นไม่สามารถให้ความยินยอมด้วยตนเองได้ ต้องให้ผู้อนุบาลหรือผู้แทนโดยชอบธรรมเป็นผู้แสดงเจตนาให้ความยินยอมในการยอมรับความเป็นบิดาตามมาตรา 1595(2) แทน<sup>43</sup>

- ในกรณีที่บุตรนั้นอายุระหว่าง 14 ปี ถึง 18 ปี สามารถแสดงเจตนาให้ความยินยอมในการยอมรับความเป็นบิดาตามมาตรา 1595(2) ได้ด้วยตนเอง แต่ทั้งนี้ ความยินยอมดังกล่าว ต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้แทนโดยชอบธรรมก่อนด้วย<sup>44</sup>

ในการให้ความยินยอมทั้ง 2 กรณีที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขว่าการให้ความยินยอมต้องไม่กระทำภายใต้เงื่อนไขหรือเงื่อนไขเวลาใด ๆ มิฉะนั้นการให้ความยินยอมของเด็ก

<sup>41</sup> Art 1595 (1) The German Civil Code.

<sup>42</sup> Art 1595(2) The German Civil Code.

<sup>43</sup> Art 1596(2) paragraph 1 The German Civil Code.

<sup>44</sup> Art 1596(2) paragraph 2 The German Civil Code.

หรือมารดาจะถือเป็นโมฆะ และการให้ความยินยอมนี้มารดาสามารถให้ความยินยอมได้แม้ว่าทารกยังอยู่ในครรภ์มารดาก็ตาม<sup>45</sup>

การยอมรับความเป็นบิดาและการแสดงความยินยอมของมารดาหรือของเด็กตามกฎหมายแพ่งเยอรมันนั้นได้กำหนดให้การนั้นเป็นการกระทำด้วยตนเอง<sup>46</sup> ไม่สามารถกระทำการแทนกันได้<sup>47</sup>

เงื่อนไขในการยอมรับความเป็นบิดา หากในขณะนั้นเด็กเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของชายอื่นอยู่ การยอมรับความเป็นบิดานั้นไม่สามารถสมบูรณ์ได้<sup>48</sup>

ระยะเวลาเริ่มต้นของการเป็นบุตร ผลทางกฎหมายแห่งการยอมรับความเป็นบิดาสามารถนำมาใช้ยื่นต่อผู้อื่นได้ นับตั้งแต่การยอมรับความเป็นบิดานั้นมีผลสมบูรณ์เป็นต้นไป<sup>49</sup> ทั้งนี้ตามกฎหมายแพ่งเยอรมันได้กำหนดให้บิดาสามารถยอมรับความเป็นบิดาได้นับแต่เด็กยังอยู่ในครรภ์มารดา<sup>50</sup>

การโต้แย้งการยอมรับความเป็นบิดา บุคคลผู้มีสิทธิที่จะโต้แย้งถึงการรับรองบุตรของบิดา ได้แก่<sup>51</sup>

1. ชายที่เป็นสามีของมารดาเด็ก ในเวลาที่เด็กเกิด
2. ชายผู้ซึ่งได้รับการยอมรับถึงความเป็นบิดา
3. ชายที่ให้การสาบานว่าได้หลับนอนกับมารดาเด็กในช่วงเวลาที่สามารถตั้งครรภ์ได้
4. มารดาเด็ก และ

<sup>45</sup> Art 1595 The German Civil Code.

<sup>46</sup> Art 1596(4) The German Civil Code.

<sup>47</sup> ซึ่งในเรื่องนี้ผู้เขียนมีความเห็นว่าไม่น่าจะเป็นการขัดกับบทบัญญัติในเรื่องการให้ความยินยอมของเด็กและมารดาตามที่ได้กล่าวไปแล้ว เนื่องจากหากเป็นในกรณีปกติแล้วมารดาหรือเด็ก ต้องให้ความยินยอมด้วยตนเองเพียงเท่านั้น เว้นแต่จะเป็นกรณีที่มารดาหรือเด็กเป็นผู้เยาว์หรืออยู่ในภาวะไร้ความสามารถจึงสามารถให้ผู้อนุบาลหรือผู้แทนโดยชอบธรรมเป็นผู้แสดงเจตนาให้ความยินยอมในการยอมรับความเป็นบิดาแทนได้ตามที่กล่าวมาแล้ว

<sup>48</sup> Art 1594 (2) The German Civil Code.

<sup>49</sup> Art 1594 (1) The German Civil Code.

<sup>50</sup> Art 1594 (4) The German Civil Code.

<sup>51</sup> Art 1600 (1) The German Civil Code.

## 5. ตัวเด็กเอง<sup>52</sup>

การโต้แย้งการยอมรับความเป็นบิดาจะต้องกระทำต่อผู้ยอมรับความเป็นบิดาของเด็ก นั้นว่า ชายผู้นั้นมิใช่บิดาของเด็กอันแท้จริงของเด็ก และหากชายผู้อื่นเป็นผู้ฟ้องโต้แย้ง ต้องกล่าวอ้างว่าตนเป็นบิดาที่แท้จริงของเด็กเอง<sup>53</sup> การโต้แย้งดังกล่าว ผู้ฟ้องโต้แย้ง ซึ่งได้แก่ ชายที่เป็นสามีของมารดาเด็กในเวลาที่เด็กเกิด ชายผู้ซึ่งได้รับการยอมรับถึงความเป็นบิดา และชายที่ให้การสาบานว่าได้หลับนอนกับมารดาเด็กในช่วงเวลาที่สามารตั้งครรภ์ได้ รวมถึงมารดาเด็ก สามารถโต้แย้งการยอมรับความเป็นบิดาได้ด้วยตนเอง แม้ว่าจะเป็นผู้ถูกจำกัดความสามารถก็ไม่จำเป็นต้องได้รับการยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรมก่อน เว้นแต่จะเป็นบุคคลไร้ความสามารถ การโต้แย้งต้องได้รับความยินยอมจากผู้อนุบาล และหากเป็นเด็กผู้ถูกจำกัดความสามารถตามกฎหมาย การโต้แย้งต้องได้รับความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรมเช่นกัน โดยการโต้แย้งผ่านผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้อนุบาลดังกล่าว กฎหมายให้กระทำได้เฉพาะเพื่อรักษาผลประโยชน์ของบุคคลที่เขาเป็นตัวแทนเท่านั้น<sup>54</sup>

กฎหมายแพ่งเยอรมันได้กำหนดระยะเวลาโต้แย้งความเป็นบิดาเอาไว้ โดยสามารถโต้แย้งความเป็นบิดาได้ภายใน 2 ปี นับแต่เวลาที่ชายผู้ซึ่งได้รับการยอมรับถึงความเป็นบิดาได้รู้ถึงเหตุการณ์ที่โต้แย้งความเป็นบิดาของเขา หรือนับแต่วันที่มารดาได้รับรู้ถึงการรับรองบุตร<sup>55</sup> โดยระยะเวลาดังกล่าวจะไม่เริ่มนับก่อนเด็กเกิดหรือก่อนที่การรับรองบุตรจะมีผล<sup>56</sup> ตัวเด็กเองสามารถโต้แย้งการรับรองบุตรดังกล่าวได้เช่นกัน โดยเด็กอาจโต้แย้งภายใน 2 ปี หลังจากที่ได้รู้ถึงการรับรองบุตร โดยหากผู้แทนโดยชอบธรรมของเด็กที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะโต้แย้งไม่ทันตามกำหนดเวลาดังกล่าว เมื่อเด็กบรรลุนิติภาวะแล้วสามารถคัดค้านได้ด้วยตนเอง และกำหนดเวลาจะไม่เริ่มก่อนวันที่เด็กจะบรรลุนิติภาวะ และไม่เริ่มก่อนที่จะทราบถึงเหตุการณ์ที่โต้แย้งความเป็นบิดา<sup>57</sup> รวมถึงในกรณีหากผู้อนุบาลของผู้ไร้ความสามารถคัดค้านไม่ทันตามกำหนดเวลาหากบุคคลไร้ความสามารถนั้นพ้นจากสภาพไร้ความสามารถแล้ว ก็สามารถคัดค้าน

<sup>52</sup> Art 1600 (1) The German Civil Code.

<sup>53</sup> Art 1600 (2) The German Civil Code.

<sup>54</sup> Art 1600 A The German Civil Code.

<sup>55</sup> Art 1600 B (1) The German Civil Code.

<sup>56</sup> Art 1600 B (2) The German Civil Code.

<sup>57</sup> Art 1600 B (3) The German Civil Code.

ได้ด้วยตนเอง ทั้งนี้ กำหนดเวลาจะไม่เริ่มก่อนวันที่ผู้ไร้ความสามารถพ้นจากสภาพไร้ความสามารถ และไม่เริ่มก่อนที่จะทราบถึงเหตุการณ์ที่ได้แย่งความเป็นบิดา<sup>58</sup>

แม้ล่วงเลยเวลาสองปีที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับการโต้แย้งแล้ว หากเกิดกรณีผู้คัดค้านถูกข่มขู่ไม่ให้คัดค้าน อายุความสองปีที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับการโต้แย้งดังกล่าวไม่นำมาบังคับใช้ ผู้ถูกข่มขู่สามารถคัดค้านหลังจากล่วงเลยระยะเวลาสองปีที่กฎหมายกำหนดไว้ได้<sup>59</sup>

และตามกฎหมายใหม่ของประเทศเยอรมันนั้นได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่า ในกรณีการผสมเทียมโดยใช้อสุจิของบุคคลที่สาม หากการผสมเทียมได้รับการยินยอมจากฝ่ายชายและมารดาเด็กแล้ว ทั้งสองคนนี้ไม่มีสิทธิฟ้องโต้แย้งความเป็นบิดาได้<sup>60</sup>

ผลของการรับรองบุตร บุตรที่เกิดจากหญิงคนใดยอมเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายของหญิงนั้น โดยมารดามีหน้าที่ที่จะให้การอุปการะเลี้ยงดูตามกฎหมาย และบิดาเมื่อได้ยอมรับถึงความความเป็นบิดาโดยวิธีการทำเป็นเอกสารและยื่นเอกสารนั้นเพื่อทำการจดทะเบียนจากเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายอย่างเรียบร้อยสมบูรณ์แล้วก็ย่อมมีหน้าที่ในการอุปการะเลี้ยงดูบุตรเช่นกัน<sup>61</sup> รวมถึงมีสิทธิในการรับมรดกของบิดาเมื่อบิดาได้ยอมรับความเป็นบิดาอย่างสมบูรณ์แล้ว

### 1.3 ประมวลกฎหมายแพ่งสวิสเซอร์แลนด์

การจัดทำประมวลกฎหมายแพ่งสวิสเซอร์แลนด์ได้รับอิทธิพลมาจากแนวความคิดในการบัญญัติกฎหมายจากประเทศเยอรมัน โดยได้รับอิทธิพลมาจากความคิดสำนักประวัติศาสตร์กฎหมาย และรวมถึงการบังคับใช้ของกฎหมายจารีตประเพณีดั้งเดิมของสวิสเซอร์แลนด์เองด้วย ซึ่งในส่วนนี้ในกรณีที่กฎหมายลายลักษณ์อักษรไม่กำหนดไว้ ก็สามารถนำกฎหมายจารีตประเพณีมาบังคับใช้แทนได้<sup>62</sup>

ตามประมวลกฎหมายแพ่งสวิสเซอร์แลนด์นั้น ได้กำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับการรับรองบุตร หรือเรียกว่า “Acknowledgement” ไว้ ซึ่งการรับรองบุตรตามประมวลกฎหมาย

<sup>58</sup> Art 1600 B (4) The German Civil Code.

<sup>59</sup> Art 1600 B (6) The German Civil Code.

<sup>60</sup> Art 1600 (4) The German Civil Code.

<sup>61</sup> Art 1615 The German Civil Code.

<sup>62</sup> Art 1 The Swiss Civil Code.

สวิตเซอร์แลนด์นี้ให้ผลเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายของบิดา ซึ่งตามกฎหมายสวิตเซอร์แลนด์มีวิธีการทำให้เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายอยู่สามวิธีด้วยกันตามมาตรา 259<sup>63</sup> คือ

1. บิดามารดาได้สมรสกันในภายหลัง
2. โดยการรับรองบุตร
3. การฟ้องต่อศาลขอให้เด็กเป็นบุตร

แบบของการรับรองบุตร การรับรองบุตรนั้นสามารถทำได้โดย ให้การต่อหน้านายทะเบียนและจดทะเบียนรับรองบุตร หรือ รับรองไว้ในพินัยกรรม หรือฟ้องคดีต่อศาลเพื่อให้ศาลมีคำสั่งก่อตั้งความสัมพันธ์ระหว่างบิดากับบุตร<sup>64</sup>

บุคคลที่สามารถรับรองบุตรได้ บุคคลที่สามารถให้การรับรองบุตรต่อหน้านายทะเบียนได้คือ บิดาของเด็กเท่านั้น ทั้งนี้ ต้องมีความสัมพันธ์ระหว่างบุตรและมารดาปรากฏอยู่ด้วย บิดาจึงสามารถรับรองบุตรได้<sup>65</sup>

บุตรที่อาจได้รับการรับรอง ตามประมวลกฎหมายแพ่งสวิตเซอร์แลนด์มีได้จำกัดไว้ หากเด็กนั้นเป็นบุตรนอกสมรสของบิดามารดาบิดาย่อมสามารถรับรองบุตรได้เสมอ คำว่าบุตรนอกสมรสนั้น ขึ้นอยู่กับว่าบิดาและมารดาของเด็กได้สมรสกันหรือไม่ ซึ่งการสมรสมีเงื่อนไขและรูปแบบดังเช่น ในเรื่องการสมรสชายต้องมีอายุครบ 20 ปีบริบูรณ์และหญิงต้องมีอายุครบ 18 ปี บริบูรณ์ก่อนทำการสมรส<sup>66</sup> หรือในกรณีที่มีเหตุจำเป็น รัฐบาลของแต่ละเขตการปกครองที่คู่สมรสมีภูมิลำเนาอยู่อาจประกาศอนุญาตให้สามารถทำการสมรสได้ แต่ทั้งนี้ต้องได้รับความยินยอมจากบิดาหรือมารดาหรือผู้ปกครองคนใดคนหนึ่งก่อน<sup>67</sup> และนอกจากนี้ยังได้กำหนดเงื่อนไขในเรื่องความรู้สึกลึกซึ้งชอบอีกด้วย บุคคลที่จะทำการสมรสได้นั้นต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้สึกผิดชอบ คนที่วิกลจริต มีปัญหาทางจิตใจไม่สามารถทำการสมรสได้<sup>68</sup> และยังได้ห้ามการสมรสกันในระหว่างเครือญาติ<sup>69</sup> รวมถึงการสมรสซ้อนก็ห้ามเช่นกัน โดยกฎหมายกำหนดว่าบุคคลที่จะทำการสมรสเป็นครั้งที่สอง ต้องพิสูจน์ให้ได้ว่าการสมรสครั้งก่อนเป็นโมฆะ หรือได้สิ้นสุดลงโดยการหย่าหรือ

<sup>63</sup> Art 259 The Swiss Civil Code.

<sup>64</sup> Art 260 paragraph 3 The Swiss Civil Code.

<sup>65</sup> Art 260 paragraph 1 The Swiss Civil Code.

<sup>66</sup> Art 96 The Swiss Civil Code.

<sup>67</sup> Art 98 The Swiss Civil Code.

<sup>68</sup> Art 97 The Swiss Civil Code.

<sup>69</sup> Art 100 The Swiss Civil Code.

การตายแล้ว<sup>70</sup> นอกจากนี้มีเงื่อนไขในการสมรสดังที่ได้กล่าวไปข้างต้นแล้ว ตามประมวลกฎหมายแพ่งสวิสเซอร์แลนด์ ยังได้กำหนดรูปแบบของการสมรส ผู้ที่จะทำการสมรสต้องประกาศต่อเจ้าพนักงานผู้ทำหน้าที่จดทะเบียน โดยทำเป็นลายลักษณ์อักษรและได้มีการสาบานอย่างเป็นทางการ<sup>71</sup> และเมื่อได้มีการประกาศต่อหน้าเจ้าพนักงานแล้ว เจ้าพนักงานต้องกระทำพิธีทางศาสนา<sup>72</sup> โดยกระทำต่อหน้าพยาน 2 คน ซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้ว<sup>73</sup> และสอบถามว่าต้องการสมรสกันหรือไม่ หากทั้งสองฝ่ายยืนยัน เจ้าพนักงานก็จะประกาศให้เป็นการสมรสกันถูกต้องตามกฎหมายด้วยความยินยอมของทั้งสองฝ่าย และเจ้าพนักงานจะให้ทะเบียนสมรส ดังนั้นการสมรสที่ขอด้วยกฎหมายต้องผ่านขั้นตอนและเงื่อนไขตามที่ได้กล่าวมาแล้วเท่านั้น หากไม่ได้กระทำตามขั้นตอนและเงื่อนไขดังกล่าว บุตรที่เกิดมาจะมีสถานะเป็นบุตรนอกสมรสทั้งสิ้น

ความสามารถของบิดาในการรับรองบุตร มีเงื่อนไขกำหนดว่าหากบิดาผู้ขอเข้ารับรองบุตรนั้นยังเป็นผู้เยาว์หรือเป็นผู้ไร้ความสามารถ การรับรองบุตรต้องได้รับความยินยอมจากผู้ปกครองหรือผู้อนุบาลก่อนจึงจะสามารถรับรองบุตรได้<sup>74</sup>

การให้ความยินยอมในการรับเด็กเป็นบุตรของมารดาและเด็ก ตามประมวลกฎหมายแพ่งสวิสเซอร์แลนด์มิได้กำหนดให้การรับรองบุตรของบิดาต้องได้รับความยินยอมจากมารดาของเด็กหรือตัวเด็กเองก่อน แต่ทั้งนี้ การรับรองบุตรดังกล่าวอาจถูกคัดค้านหรือปฏิเสธได้โดยบุคคลผู้มีส่วนได้เสีย เช่นมารดาของเด็ก หรือ ตัวเด็กเอง หรือหากเด็กได้เสียชีวิตแล้ว ทายาทของเด็กสามารถคัดค้านได้ การคัดค้านสามารถทำได้ โดยการนำคดีขึ้นสู่ศาลตามที่ผู้รับรองบุตรมีภูมิลำเนาอยู่ หรือที่อยู่ตามกฎหมายของผู้รับรองบุตร<sup>75</sup> โดยผู้ฟ้องต้องพิสูจน์ให้ได้ว่าผู้ขอรับรองบุตรไม่ใช่บิดาของเด็ก<sup>76</sup> โดยสามารถฟ้องคดีได้ภายในหนึ่งปีนับจากวันที่รู้ถึงการรับรองบุตร และารู้ถึงความจริงว่าผู้ขอรับรองบุตรนั้นไม่ใช่บิดาที่แท้จริงของเด็ก<sup>77</sup>

<sup>70</sup> Art 101 The Swiss Civil Code.

<sup>71</sup> Art 105 The Swiss Civil Code.

<sup>72</sup> Art 113 The Swiss Civil Code.

<sup>73</sup> Art 116 The Swiss Civil Code.

<sup>74</sup> Art 260 paragraph 2 The Swiss Civil Code.

<sup>75</sup> Art 260a The Swiss Civil Code.

<sup>76</sup> Art 260b The Swiss Civil Code.

<sup>77</sup> Art 260c The Swiss Civil Code.

ระยะเวลาเริ่มต้นของการเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมาย การรับรองบุตรในประมวลกฎหมายแพ่งสวิสเซอร์แลนด์ จะให้ผลแตกต่างไปจากการรับรองบุตรของประเทศอื่นๆ กล่าวคือ จะทำให้เด็กมีสถานะเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของบิดา เกิดสิทธิหน้าที่และความสัมพันธ์ตามกฎหมายในระหว่างบิดาและบุตรทันที แต่ในประเทศอื่น ๆ เช่นประเทศญี่ปุ่น ฝรั่งเศส การรับรองบุตรทำให้เด็กยังคงมีสถานะเป็นบุตรนอกสมรสอยู่เช่นเดิม เพียงแต่เด็กจะมีสิทธิเท่าเทียมกับบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายของบิดาในบางกรณี<sup>78</sup>

ผลของการรับรองบุตร เมื่อบิดาได้เข้ารับรองบุตรตามขั้นตอนที่กำหนดไว้เรียบร้อยแล้ว เกิดผลความเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของบิดาในทันที ซึ่งบุตรมีสิทธิที่ได้รับการอุปการะเลี้ยงดูจากบิดาเช่นเดียวกับบุตรชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งสวิสเซอร์แลนด์นั้น ได้กำหนดหน้าที่ในการอุปการะเลี้ยงดูต่อกันและกันไว้ว่า บิดา มารดาและบุตรมีหน้าที่ต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตอบแทนซึ่งกันและกัน เคารพซึ่งสวัสดิภาพในครอบครัว<sup>79</sup> รวมถึงมีหน้าที่ในการให้การศึกษา รวมถึงสิ่งจำเป็นในการดำรงชีพ ปกป้องคุ้มครองบุตรจนกว่าบุตรนั้นจะได้บรรลุนิติภาวะ<sup>80</sup> หากบิดาไม่ได้ทำหน้าที่อุปการะเลี้ยงดูบุตร บุตรก็สามารถที่จะฟ้องบิดาเพื่อให้ทำหน้าที่อุปการะเลี้ยงดูบุตรได้แม้จะเป็นหนี้ในอนาคตก็ตาม เช่นเดียวกับหนี้ที่เกิดขึ้นก่อนการฟ้องคดีต่อศาลเป็นเวลาหนึ่งปี<sup>81</sup> และบุตรยังมีสิทธิใช้ชื่อสกุลของบิดา<sup>82</sup> และรับมรดกของบิดาด้วย โดยบุตรชอบด้วยกฎหมายมีสิทธิในการรับมรดกจากทั้งบิดาและมารดาของตน<sup>83</sup>

#### 1.4 ประมวลกฎหมายแพ่งญี่ปุ่น

ญี่ปุ่นเป็นประเทศหนึ่งที่มีการใช้กฎหมายครอบครัวในลักษณะของประมวลกฎหมาย เช่นเดียวกับประเทศไทย ซึ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของญี่ปุ่นนั้นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายคือบุตรที่เกิดในระหว่างการสมรสที่ชอบด้วยกฎหมาย โดยมารดาของเด็กต้องตั้งครรภ์ใน

<sup>78</sup> เบญจพล สาธิตสมิตพงษ์, อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 2, น. 57.

<sup>79</sup> Art 272 The Swiss Civil Code.

<sup>80</sup> Art 277 The Swiss Civil Code.

<sup>81</sup> Art 279 The Swiss Civil Code.

<sup>82</sup> Art 270 The Swiss Civil Code.

<sup>83</sup> Art 544 The Swiss Civil Code.

ระหว่างเป็นภรรยาที่ชอบด้วยกฎหมายของชาย ส่วนบุตรนอกสมรสคือบุตรที่ไม่ได้เกิดในระหว่างสมรส รวมทั้งบุตรที่ไม่ปรากฏบิดาหรือไม่ปรากฏมารดา

การรับรองบุตรในประเทศญี่ปุ่นนั้นใช้คำว่า "Acknowledgement" วิธีการรับรองบุตรของญี่ปุ่นมีอยู่ 2 วิธีการคือ

1. การรับรองบุตรโดยสมัครใจ และ
2. การรับรองบุตรโดยถูกบังคับ

โดยการรับรองบุตรทั้งสองวิธีการดังกล่าวนี้ เป็นการยืนยันความเป็นบุตร บิดา มารดา ต่อกันเท่านั้นเพื่อให้บุตรนอกสมรสได้สิทธิตามกฎหมาย แต่ไม่ถึงกับทำให้บุตรนอกสมรสนั้นเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายของบิดา มารดา

วิธีการแรก การรับรองบุตรโดยสมัครใจนั้น บุตรนั้นสามารถได้รับการรับรองบุตรได้จากทั้งบิดา และมารดา<sup>84</sup> ซึ่งการรับรองโดยมารดานี้อาจมีได้ในกรณีที่เด็กถูกมารดาทอดทิ้ง และภายหลังมารดามาขอรับรองเด็กเป็นบุตร ซึ่งการรับรองบุตรดังกล่าวนี้ แม้บิดาหรือมารดายังเป็นผู้เยาว์หรือยังอยู่ภายใต้การปกครองของผู้แทนโดยชอบธรรมการรับรองบุตรไม่จำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากผู้ปกครองหรือผู้แทนโดยชอบธรรมก่อน<sup>85</sup> การรับรองบุตรนั้นหากบุตรได้บรรลุนิติภาวะแล้วต้องได้รับความยินยอมจากบุตรก่อนด้วย<sup>86</sup>

แบบของการรับรองบุตร วิธีการรับรองบุตรสามารถทำได้โดยการแจ้งต่อนายทะเบียนตามบทบัญญัติการจดทะเบียนครอบครัว การรับรองบุตรนั้นสามารถมีผลได้จากพินัยกรรมเช่นกัน<sup>87</sup>

บิดานั้นสามารถรับรองบุตรได้ตั้งแต่บุตรยังเป็นทารกอยู่ในครรภ์มารดา แต่ในกรณีดังกล่าวนี้ต้องได้รับความยินยอมจากมารดาด้วย และ บิดาหรือมารดาสามารถรับรองบุตรได้แม้ว่าบุตรนั้นจะได้เสียชีวิตไปแล้ว แต่บุตรนั้นต้องมีผู้สืบสันดานโดยตรงที่มีชีวิตอยู่ ซึ่งหากผู้สืบสันดานโดยตรงของบุตรบรรลุนิติภาวะแล้ว การรับรองบุตรต้องได้รับความยินยอมจากผู้สืบสันดานโดยตรงด้วย<sup>88</sup>

<sup>84</sup> Article 779 Japanese Civil Code.

<sup>85</sup> Article 780 Japanese Civil Code.

<sup>86</sup> Article 782 Japanese Civil Code.

<sup>87</sup> Article 781 Japanese Civil Code.

<sup>88</sup> Article 783 Japanese Civil Code.



วิธีการที่สอง การรับรองบุตรโดยถูกบังคับ กฎหมายญี่ปุ่นได้ให้สิทธิบุตร หรือผู้สืบสันดานของบุตร หรือ ผู้แทนโดยชอบด้วยกฎหมายของบุตร สามารถฟ้องให้รับรองบุตรได้ แต่ทั้งนี้ต้องนำคดีขึ้นสู่ศาลไม่เกินระยะเวลาสามปีนับแต่บิดาหรือมารดาได้เสียชีวิตไปแล้ว<sup>89</sup>

ความมีผลของการรับรองบุตร ให้มีผลย้อนหลังไปถึงวันที่เด็กเกิด แต่ทั้งนี้ ไม่เป็นที่เสื่อมสิทธิของบุคคลภายนอกที่ได้มาก่อนบุตรเกิด<sup>90</sup> และบิดา มารดาที่ได้ทำการรับรองบุตรแล้ว จะไม่สามารถเพิกถอนการรับรองบุตรได้<sup>91</sup> แต่หากผู้ที่ขอรับรองบุตรไม่ใช่บิดาหรือมารดาที่แท้จริงของเด็ก โดยเกิดจากความล้าสมัยหรือเพื่อผลประโยชน์อื่นใด<sup>92</sup> ผู้มีส่วนได้เสียอาจฟ้องคัดค้านการรับรองบุตรดังกล่าวโดยอ้างข้อเท็จจริงได้ โดยกฎหมายได้กำหนดให้เด็กหรือผู้มีส่วนได้เสียเป็นผู้กล่าวอ้างข้อเท็จจริงใด ๆ เพื่อคัดค้านการรับรองบุตรนั้น<sup>93</sup> เมื่อศาลได้พิพากษาบอกล้างการรับรองบุตรดังกล่าว การรับรองบุตรนั้นก็จะถูกเพิกถอนไป

ผลของการรับรองบุตรโดยสองวิธีดังกล่าว ทำให้เกิดความเป็นบิดา มารดาและบุตรย้อนไปจนถึงวันที่บุตรเกิด มีหน้าที่ในการอุปการะเลี้ยงดูซึ่งกันและกัน บิดาหรือมารดาที่รับรองบุตรมีอำนาจปกครองบุตร อำนาจปกครองบุตรนี้บิดาอาจเป็นฝ่ายใช้อำนาจได้ถ้าบิดาและมารดาตกลงว่าให้บิดาเป็นผู้มีอำนาจปกครองบุตรในฐานะบิดามารดา แต่ถ้าได้ความว่ามารดาเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองบุตรแล้ว บิดาที่รับรองบุตรจะมีอำนาจหลังจากมารดาเสียชีวิตแล้วเท่านั้น ในกรณีที่มารดาได้ทำการสมรสกับชายอื่นและชายผู้เป็นสามีได้รับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมแล้ว แม้มารดาจะได้เสียชีวิตลง บิดาที่รับรองบุตรก็ไม่มีอำนาจปกครองบุตร<sup>94</sup> บุตรนอกสมรสที่บิดาได้รับรองแล้ว มีสิทธิที่จะได้รับการอุปการะเลี้ยงดู โดยบิดาจะต้องจ่ายค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรเป็นประจำทุกเดือน ในอัตราส่วนร้อยละ 20 ของรายได้ของบิดา ซึ่งหน้าที่ของบิดาดังกล่าวนี้นี้จะยังมีอยู่ตลอดไปหากได้ความว่าบุตรไม่สามารถเลี้ยงดูตนเองได้

<sup>89</sup> Article 787 Japanese Civil Code.

<sup>90</sup> Article 784 Japanese Civil Code.

<sup>91</sup> Article 785 Japanese Civil Code.

<sup>92</sup> Joseph Ernest, Becker, The Principal and Practice of the Civil Code Of Japan, (London:Butterworth&Co,1921) p.573.

<sup>93</sup> Article 786 Japanese Civil Code.

<sup>94</sup> "Ninchi-Recognizing a child born out of wedlock, by the father," <[http://www.crnjapan.com/japan\\_law/en/ninchi.html](http://www.crnjapan.com/japan_law/en/ninchi.html)> September 14, 2005.

บุตรมีสิทธิในการรับมรดกจากบิดา แต่ทั้งนี้บุตรนอกสมรสที่ได้รับการรับรองจากบิดา จะได้รับมรดกไม่เท่ากับบุตรที่เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของบิดา บุตรที่บิดาได้รับรองแล้วแต่ไม่ได้ถูกทำให้เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายมีสิทธิที่จะได้รับมรดกจากบิดาเพียงครึ่งหนึ่งของส่วนที่บุตรชอบด้วยกฎหมายจะได้รับเท่านั้น<sup>95</sup>

การคัดค้านการรับรองบุตร เด็กและบุคคลผู้มีส่วนได้เสียสามารถคัดค้านการรับรองบุตรได้ โดยการฟ้องคัดค้าน และยกข้อเท็จจริงใดๆ ขึ้นต่อสู้การรับรองบุตรนั้น<sup>96</sup> เช่น คัดค้านว่าการรับรองบุตรนั้นไม่ได้เกิดจากเจตนาที่แท้จริงของบิดา เป็นต้น<sup>97</sup> และการคัดค้านในการรับรองบุตรดังกล่าวนี้ไม่มีอายุความ สามารถคัดค้านได้ตลอด<sup>98</sup>

การเพิกถอนการรับรองบุตร เมื่อมีการรับรองแล้วห้ามบิดาหรือมารดาผู้ซึ่งได้รับรองบุตรเพิกถอนการรับรองบุตรที่ได้ให้ไว้<sup>99</sup>

ในประมวลกฎหมายแพ่งญี่ปุ่นนั้นได้กำหนดถึงวิธีการทำให้เด็กเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมาย (Legitimate Child) ไว้ดังนี้<sup>100</sup>

1. บุตรที่ได้รับการรับรองโดยบิดาแล้วจะได้รับสถานะความเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายโดยผลของการสมรสระหว่างบิดาและมารดาภายหลังในวันที่มีการสมรสนั้น
2. บุตรที่ได้รับการรับรองบุตรโดยทั้งบิดาและมารดาในระหว่างที่สมรสกันแล้วจะได้รับสถานะความเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายนับแต่วันที่มีการรับรองนั้น
3. แม้ว่าบุตรได้เสียชีวิตไปแล้ว หากภายหลังบิดามารดาได้สมรสกัน บุตรนั้นย่อมได้รับสถานะความเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายนับแต่วันที่มีการสมรส หรือในกรณีบุตรที่ได้รับการรับรองบุตรโดยทั้งบิดาและมารดาในระหว่างที่สมรสกันแล้วได้เสียชีวิตลงย่อมได้รับสถานะความเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายนับแต่วันที่มีการรับรองนั้นเช่นกัน

<sup>95</sup> *Ibid.*

<sup>96</sup> Article 786 Japanese Civil Code.

<sup>97</sup> Satoshi Ninamikata, Shigeru Maruyama, Hiroko Tanaka "International Encyclopedia of Laws Vol.3 Family and succession Law" Kluwer International Supp 12. (1999) p.103.

<sup>98</sup> Article 786 Japanese Civil Code.

<sup>99</sup> Article 785 Japanese Civil Code.

<sup>100</sup> Article 789 Japanese Civil Code.

บุตรที่บิดาได้รับรองแล้วจะได้รับสถานะของบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายทันทีที่บิดาและมารดาสมรสกัน ส่วนบุตรที่บิดาและมารดาได้รับรองแล้วในระหว่างสมรส จะได้รับสถานะของบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายนับแต่เวลาที่มีการรับรองบุตร ซึ่งตามกฎหมายแพ่งญี่ปุ่นนั้นจะเห็นได้ว่าการรับรองบุตรไม่จำเป็นที่จะต้องทำการรับรองโดยบิดาและมารดาพร้อมกันในขณะสมรส แต่ถ้าเด็กนั้นได้ถูกรับรองแล้วโดยมารดา และบิดารับรองภายหลังจากที่มีการแต่งงานกันแล้วก็ได้ เด็กนั้นก็สามารถได้รับสถานะความเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน โดยมีผล ณ วันที่บิดาได้รับรองบุตร<sup>101</sup>

หากบุตรนั้นได้เสียชีวิตลงก่อนที่บิดามารดาได้สมรสกัน กฎหมายแพ่งญี่ปุ่นเปิดโอกาสให้บิดาและมารดาที่มาสมรสกันภายหลังที่เด็กเสียชีวิตลงนั้นสามารถรับรองบุตรได้เช่นกัน โดยบุตรนั้นได้รับสถานะความเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมาย ณ วันที่บิดาและมารดาสมรสกัน

ความมีผลของการเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายจะมีผล ณ วันที่สมรสของบิดามารดา หรือ หากได้รับรองบุตรภายหลังที่สมรสแล้ว ให้มีผลเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมาย ณ วันที่มีการรับรองบุตร ไม่มีผลการเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายย้อนหลังไปถึงเวลาเกิดของเด็กเหมือนการรับรองบุตรแต่อย่างใด

จะเห็นได้ว่าการที่ประมวลกฎหมายแพ่งญี่ปุ่นนั้นได้กำหนดให้การรับรองบุตรมีผลย้อนไปนับแต่วันที่เด็กเกิด เพราะเป็นการรับเด็กเป็นบุตรด้วยความสมัครใจ เป็นการยอมรับหรือยืนยันข้อเท็จจริงว่าเป็น บิดา มารดาและบุตร ต่อกัน อีกทั้งยังเป็นเงื่อนไขหนึ่งในการทำให้เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของบิดามารดาอีกด้วย

ผลของการเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมาย บุตรชอบด้วยกฎหมายสามารถใช้ชื่อสกุลของบิดาหรือมารดาได้<sup>102</sup> และมีหน้าที่ในการอุปการะเลี้ยงดูซึ่งกันและกัน ตามกฎหมายได้กำหนดว่า ผู้สืบสายโลหิตโดยตรงและพี่น้องมีหน้าที่อุปการะเลี้ยงดูซึ่งกันและกัน<sup>103</sup> ซึ่งตามกฎหมายแพ่งญี่ปุ่นนั้นจะพิจารณาจากความไม่สามารถในการเลี้ยงดูตนเองได้เป็นเกณฑ์ ตราบใดที่บุตรยังไม่สามารถเลี้ยงดูตนเองได้ บิดามารดา ก็ยังคงต้องให้การอุปการะเลี้ยงดูอยู่ตลอดจนกว่า บุตรจะสามารถเลี้ยงดูตนเองได้ และมีสิทธิได้รับมรดกจากบิดาและมารดาอย่างเต็มจำนวนตามกฎหมายลักษณะมรดก

<sup>101</sup> Joseph Ernest, Becker, *supra* note 92, p.574.

<sup>102</sup> Article 790 Japanese Civil Code.

<sup>103</sup> Article 877 Japanese Civil Code.

## 2. ระบบกฎหมาย Common Law

### 2.1 กฎหมายอังกฤษ

ประเทศอังกฤษนั้นมีลักษณะของการใช้ระบบกฎหมาย Common law ร่วมกับกฎหมายที่ตราโดยรัฐสภา โดยกฎหมายเก่าแต่เดิมนั้น บุตรนอกสมรสนั้นไม่ถือว่าเป็นบุตรของทั้งบิดาและมารดา ไม่มีความสัมพันธ์ใด ๆ ทั้งต่อบิดาและมารดา ได้รับการปฏิบัติอย่างไม่เท่าเทียมแตกต่างจากบุตรที่ชอบด้วยกฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กที่เกิดจากการเป็นชู้ หรือเด็กที่เกิดจากบิดาหรือมารดาที่มีสายเลือดเดียวกันไม่มีสิทธิใดๆอย่างสิ้นเชิง<sup>104</sup> จนกระทั่งในปี 1926 ได้มีการนำหลักความเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายโดยการสมรสภายหลังของบิดาและมารดา (Subsequence matrimony) เข้ามา โดยรัฐสภาได้มีการออก The Legitimacy Act ขึ้น โดยกำหนดให้บิดาที่มีถิ่นที่อยู่ในอังกฤษและแคว้นเวลส์ในเวลาที่สามารถเข้ารับรองบุตรนอกสมรสได้ โดยนำเอาหลักการสมรสของบิดามารดาภายหลังมาใช้<sup>105</sup> แต่อย่างไรก็ดีการรับรองบุตรตาม The Legitimacy Act 1926 ดังกล่าวก็ยังไม่ครอบคลุมไปถึงบุตรที่เกิดจากการเป็นชู้ หรือบุตรที่บิดามารดามีคู่สมรสอยู่แล้ว และบุตรที่เกิดจากบิดามารดามีสายเลือดเดียวกันด้วย<sup>106</sup> ซึ่งต่อมาได้มีการแก้ไขในปี 1959 โดยยกเลิกหลักการที่ได้กำหนดว่าบิดาหรือมารดาเด็กต้องไม่มีคู่สมรสอยู่ในวันที่เด็กเกิดออกเสีย และกำหนดให้สามารถรับรองเด็กที่เกิดจากการสมรสที่เป็นโมฆะได้ โดยปัจจุบันได้แก้ไขในปี 1976 ซึ่งได้กำหนดไว้ว่า บุตรนอกสมรสจะกลายเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายหากว่าบิดามารดาของเด็กนั้นได้สมรสกันในภายหลัง ทั้งนี้ บิดาต้องมีภูมิลำเนาอยู่ในอังกฤษหรือแคว้นเวลส์ในวันที่ทำการสมรส ความเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายมีขึ้นตั้งแต่วันที่มีการสมรสนั้น<sup>107</sup>

การรับรองบุตรโดยการสมรสของบิดามารดาภายหลังดังกล่าวมีหลักการในการรับรองบุตรดังนี้

<sup>104</sup> A.G.CHLOROS, The Reform of the Family Law in Europe, (Kluwer BV: The Netherlands, 1978) p.93.

<sup>105</sup> R.H.Graveson and F.R.Crane, A Century of Family Law 1857-1957, (London : Sweet & Maxwell Ltd., 1957) p.44.

<sup>106</sup> *Ibid.*

<sup>107</sup> The Legitimacy Act 1976 S.2.

1. เด็กที่เกิดจากการสมรสที่เป็นโมฆะ ให้ได้รับการปฏิบัติเช่นเดียวกับบุตรที่ชอบด้วยกฎหมาย ถ้าบิดามารดาได้ร่วมประเวณีกันในช่วงเวลาที่เด็กเกิด หรือในเวลาที่ยกสมรสกัน โดยทั้งคู่หรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเชื่อว่าการสมรสนั้นถูกต้องตามกฎหมาย<sup>108</sup>

2. การรับรองบุตรนี้ให้ใช้กับบิดาของบุตรที่มีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศอังกฤษและแคว้นเวลส์ในเวลาที่เกิด หากว่าบิดานั้นได้เสียชีวิตลงก่อนเวลาที่เด็กเกิดให้ใช้ภูมิลำเนาสุดท้ายก่อนเสียชีวิต<sup>109</sup>

3. ในระหว่างที่ทำการสมรสนั้นหากบิดาไม่มีภูมิลำเนาในประเทศอังกฤษหรือแคว้นเวลส์ แต่มีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศที่รับหลักการสมรสภายหลังทำให้เด็กเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมาย ดังนี้ กฎหมายยอมรับสภาพความเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของเด็กนั้นด้วย<sup>110</sup>

4. บุตรนอกสมรสที่บิดามารดาได้รับรองให้เป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายโดยวิธีการสมรสในภายหลังแล้วมีสิทธิและหน้าที่เสมือนเช่นบุตรที่เกิดมาชอบด้วยกฎหมายทุกประการ<sup>111</sup>

จะเห็นได้ว่า ตามกฎหมายของประเทศอังกฤษนั้นได้มีการกำหนดการรับรองบุตรให้เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายไว้วิธีการเดียวเท่านั้น คือหลักการสมรสของบิดามารดาในภายหลัง กฎหมายอังกฤษไม่มีข้อความคิดเกี่ยวกับการทำให้เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายโดยวิธีการรับรองบุตร ทั้งการ Acknowledgement หรือ การ Recognition เหมือนในประเทศต่างๆ แต่อย่างใด<sup>112</sup>

## 2.2 กฎหมายสหรัฐอเมริกา

ประเทศสหรัฐอเมริกาแต่เดิมนั้นใช้หลักเช่นเดียวกับกลุ่มประเทศ Common Law อื่นๆ ที่ไม่ยอมรับบุตรนอกสมรส โดยถือว่าบุตรนอกสมรสนั้นไม่ถือว่าเป็นบุตรของทั้งบิดาและมารดา ไม่

<sup>108</sup> The Legitimacy Act 1976 S.1(1).

<sup>109</sup> The Legitimacy Act 1976 S.1(2).

<sup>110</sup> The Legitimacy Act 1976 S.3.

<sup>111</sup> The Legitimacy Act 1976 S.8.

<sup>112</sup> S.M. Cretney ได้กล่าวไว้ในหนังสือ Principal of Family Law, p.582 ดังนี้

"Finally, it should be noted that it is only the subsequent marriage of the parent which, in English Law, can legitimate their child. English Law has no counterpart to the concept which forms part of the Law in many countries legitimation by acknowledgement or recognition".

มีความสัมพันธ์ใด ๆ ทั้งต่อบิดาและมารดา ได้รับการปฏิบัติอย่างไม่เท่าเทียมแตกต่างจากบุตรที่ชอบด้วยกฎหมาย แต่ในปัจจุบันนั้นได้มีการออกหลักการให้เด็กได้มีความเท่าเทียมกัน โดยยกเลิกแนวคิดเรื่องบุตรที่ชอบด้วยกฎหมาย โดยกำหนดให้เด็กทุกคนมีความเท่าเทียมกันในความสัมพันธ์กับบิดาและมารดา ไม่ว่าบิดามารดาจะได้สมรสกันหรือไม่ก็ตาม โดยได้ออก The Uniform Parentage Act ขึ้นมาในปี 1973 ซึ่งเป็นหลักการกลางมีการรับไปใช้บังคับในหลายมลรัฐ โดยใน The Uniform Parentage Act 1973 ดังกล่าวได้กำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการรับรองความเป็นบิดา (Acknowledgement of Paternity) เอาไว้ และหลีกเลี่ยงการใช้คำว่า “บุตรนอกกฎหมาย” (illegitimate) โดยให้ใช้คำว่า “เด็กที่ยังไม่ได้ถูกสันนิษฐานความเป็นบิดา” (child with no presumed father)<sup>113</sup> โดยใน The Uniform Parentage Act 1973 ได้กำหนดถึงข้อสันนิษฐานความเป็นบิดาเอาไว้ในหลายกรณี<sup>114</sup> ได้แก่

1. กรณีปกติที่บิดามารดาได้สมรสกันและเด็กนั้นได้เกิดในระหว่างสมรส
  2. กรณีที่ชายนั้นและมารดาเด็กสมรสกันก่อนเด็กเกิดแต่การสมรสนั้นเป็นโมฆะ
  3. กรณีที่ชายและมารดาเด็กได้สมรสกันหรือพยายามสมรสกันหลังจากเด็กเกิดและบิดาได้รับรองความเป็นบิดาโดยยื่นคำร้องต่อศาลหรือนายทะเบียน
  4. กรณีที่ชายได้ให้ความยินยอมในการให้ชื่อเป็นบิดาของเด็กในทะเบียนการเกิดของเด็ก
  5. กรณีที่ชายรับเด็กเข้ามาอยู่ในบ้านและกระทำการเปิดเผยว่าเด็กนั้นเป็นบุตรต่อบุคคลอื่น
  6. ชายนั้นรับรองความเป็นบิดาของเด็กเป็นลายลักษณ์อักษรโดยมารดาไม่คัดค้าน
- การเข้ารับรองความเป็นบิดาโดยสมัครใจนั้นเป็นเรื่องที่มีมานานแล้ว ภายใต้ The Uniform Parentage Act 1973 มาตรา 4 ได้กำหนดข้อสันนิษฐานหากชายผู้มีชื่อเป็นบิดาในทะเบียนเกิดของเด็กยอมถูกสันนิษฐานว่าเป็นบิดาของเด็กนั้น แต่สามารถถูกโต้แย้งได้ แต่ในทางปฏิบัติกฎหมายครั้งล่าสุดของสภาองเกรส (Congress) ได้ให้ความสำคัญในการเปลี่ยนแปลงกระบวนการรับรองความเป็นบิดาโดยสมัครใจ ในหลายประเด็นที่สภาองเกรสไม่ได้คำนึงถึง เช่น ข้อเท็จจริงที่ว่าหากมารดาผู้ซึ่งเป็นมารดาของเด็กที่บิดามาขอรับรองความเป็นบิดา ได้แต่งงานไปแล้วกับชายอื่น ซึ่งตามกฎหมายนี้สามีของมารดาจะถูกสันนิษฐานว่าเป็นบิดาของเด็กไว้ก่อน ด้วย

<sup>113</sup> John J. Sampson, Uniform Parentage Act(2000) with Prefatory Notes and Comments.

<sup>114</sup> Section 4 The Uniform Parentage Act 1973.

เหตุนี้ จึงมีความเป็นไปได้ที่เด็กจะมี บิดาซึ่งขอรับรองตนเป็นบุตร และบิดาที่ได้รับการสนับสนุน ว่าเป็นบิดาพร้อมๆกันในเวลาเดียวกัน เพื่อเป็นการแก้ปัญหาดังกล่าว ซึ่งตามกฎหมายเดิมมิได้ กำหนดให้บุคคลซึ่งขอรับรองว่าตนเป็นบิดาของเด็กนั้นยืนยันความเป็นบิดาโดยการพิสูจน์ทาง พันธุกรรม ซึ่งตามกฎหมายใหม่นั้น ได้กล่าวไว้โดยชัดแจ้งว่า หากในกรณีที่มีทั้งการขอรับรองความ เป็นบิดา และมีบิดาที่ถูกสนับสนุนว่าเป็นบิดา ชายผู้ถูกสนับสนุนว่าเป็นบิดาดังกล่าว ต้องยื่น เอกสารที่ปฏิเสธความเป็นบิดา หากว่าไม่มีเอกสารปฏิเสธดังกล่าว การขอรับรองความเป็นบิดา ของผู้ร้องขออาจจะเป็นโมฆะได้ แต่หากบิดาที่ถูกสนับสนุนมีเจตนาที่จะไม่ให้ความร่วมมือ ศาล จะสามารถกำหนดวิธีการพิสูจน์ถึงความเป็นบิดาได้

ปัจจุบันในปี 2000 ได้มีการแก้ไข The Uniform Parentage Act ใหม่อีกครั้ง ซึ่งในการ แก้ไขในครั้งนี้ได้เพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับเรื่องการรับรองความเป็นบิดาของบุตรไว้อย่างชัดเจน ขึ้น โดยใน The Uniform Parentage Act 2000 ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการรับรองความเป็นบิดา โดยสมควรใจไว้ดังนี้

ตาม The Uniform Parentage Act 2000 ได้แบ่งแยกประเภทของบิดาของเด็กเป็น 3 ประเภทคือ

1. บิดาซึ่งถูกสนับสนุนว่าเป็นบิดา
2. บิดาซึ่งขอเข้ารับรองว่าเป็นบิดาของเด็ก
3. บิดาซึ่งศาลตัดสินให้เป็นบิดา

ผู้มีสิทธิรับรองรับรองความเป็นบิดาตาม The Uniform Parentage Act 2000

มารดาของเด็กและชายผู้อ้างว่าเป็นบิดาของเด็กซึ่งมารดาเด็กนั้นได้ตั้งครรภ์เป็นผล จากการร่วมประเวณีระหว่างเขาและมารดาของเด็ก สามารถจะลงนามรับรองความเป็นบุตรของ บิดาได้<sup>115</sup>

วิธีการรับรองความเป็นบิดาสามารถกระทำได้โดย<sup>116</sup>

1. จดบันทึกไว้
2. มีการลงนามในเอกสาร หรือรับรองด้วยประการอื่นใด
3. เด็กนั้นจะถูกรับรองได้ด้วยกรณีดังต่อไปนี้

(A) ในขณะนั้นไม่มีบิดาที่ได้รับการสนับสนุนว่าเป็นบิดาไว้ก่อนแล้ว และ

<sup>115</sup> Section 301 The Uniform Parentage Act 2000.

<sup>116</sup> Section 302 The Uniform Parentage Act 2000.

(B) ไม่เคยได้รับการรับรองบุตร หรือ ได้รับการตัดสินของศาลให้ได้รับการรับรองบุตร โดยบิดามาก่อน

4. กำหนดให้มีการทดสอบทางพันธุกรรม ถ้ามีการทดสอบทางพันธุกรรมการรับรองนั้นต้องเป็นไปตามผลของการทดสอบทางพันธุกรรมนั้น
5. การลงนามตกลงรับรองความเป็นบิดาดังกล่าวมีผลเท่ากับการชี้ขาดความเป็นบิดาโดยศาล และการโต้แย้งการรับรองความเป็นบิดาดังกล่าวสามารถกระทำได้ภายในสองปี

การรับรองความเป็นบิดาจะเป็นโมฆะในกรณีดังต่อไปนี้

1. ถ้ามีชายอื่นถูกสันนิษฐานว่าเป็นบิดาของเด็ก เว้นแต่ชายผู้นั้นจะได้มีหนังสือปฏิเสธความเป็นบิดาของเด็กหรือโดยการรับรองโดยประการอื่นใดว่าตนไม่ใช่บิดาของเด็ก
2. มีชายอื่นได้รับการรับรองความเป็นบิดาของเด็กแล้ว หรือศาลได้ชี้ขาดให้เขาเป็นบิดาของเด็กแล้ว
3. การถูกสันนิษฐานว่าเป็นบิดาของเด็กนั้นไม่เป็นความจริง การรับรองว่าเป็นบิดาของเด็กนั้นไม่เป็นความจริง หรือการที่ศาลพิพากษาว่าเป็นบิดาของบุตรนั้นไม่เป็นความจริง

กฎหมายกลางของสหรัฐยังได้กำหนดวิธีการรับรองความเป็นบิดาไว้อีกสองกรณีคือ

1. บิดาหรือมารดาสามารถฟ้องคดีเพื่อให้กำหนดความเป็นบิดาได้ ทั้งนี้ต้องก่อนที่เด็กจะอายุครบ 18 ปีบริบูรณ์<sup>117</sup> โดยให้สิทธิทั้งบิดาหรือมารดาในการเริ่มฟ้องคดีกำหนดความเป็นบิดา<sup>118</sup> โดยศาลจะสั่งให้มีการตรวจสอบทางพันธุกรรม (Genetic Test) โดยผลของการตรวจสอบทางพันธุกรรมนั้น ศาลอาจจะสั่งให้ก่อให้เกิดความเป็นบิดา โดยมีผลแก้ไขชื่อบิดาในทะเบียนเกิดของเด็ก<sup>119</sup>

2. โดยการรับรองความเป็นบิดาโดยสมัครใจในเอกสาร<sup>120</sup> และเมื่อได้ลงนามในเอกสารแล้วบิดาหรือมารดาสามารถเพิกถอนได้ภายใน 60 วัน<sup>121</sup> หลังจาก 60 วันแล้วต้องนำคดีขึ้นสู่ศาล

<sup>117</sup> 42 U.S.C.A §§ 666(a)(5)(A).

<sup>118</sup> 42 U.S.C.A §§ 666(a)(5)(L).

<sup>119</sup> 42 U.S.C.A §§ 666(a)(5)(D).

<sup>120</sup> 42 U.S.C.A §§ 666(a)(5)(C)(i)(I).

<sup>121</sup> 42 U.S.C.A §§ 666(a)(5)(D)(ii).



เพราะเหตุว่าการลงนามรับรองดังกล่าวเป็นผลมาจากการฉ้อฉลหรือถูกข่มขู่ หรือสำคัญผิดในข้อเท็จจริงเท่านั้น<sup>122</sup>

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ตามกฎหมายกลางของประเทศสหรัฐอเมริกา<sup>123</sup> ได้กำหนดเป็นกฎหมายกลางเอาไว้ซึ่งแต่ละรัฐนั้นย่อมนำไปบัญญัติเป็นกฎหมายของแต่ละมลรัฐแตกต่างกันไป โดยรัฐที่รับเอาหลักการใน Uniform Parentage Act ไปใช้ได้แก่ Alabama, California, Colorado, Delaware, Hawaii, Kansas, Massachusetts เป็นต้น

นอกจากกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาที่เป็นกฎหมายกลางดังที่ได้กล่าวไปแล้วนั้น มีอีกหลายมลรัฐที่มีกฎหมายภายในของรัฐซึ่งเป็นการบัญญัติในเรื่องการรับรองความเป็นบิดาเอาไว้ โดยสามารถแยกพิจารณาได้ดังนี้

### 2.2.1 มลรัฐ Illinois

มลรัฐ Illinois ได้กำหนดเรื่องการรับรองความเป็นบิดามารดา (Acknowledge of Paternity) เอาไว้ใน Illinois Parentage Act 1984 ซึ่งได้วางหลักข้อสันนิษฐานความเป็นบิดากับบุตรไว้ในมาตรา 5 ดังนี้<sup>123</sup>

1. หากชายนั้นและมารดาของเด็กได้สมรสกันและเด็กนั้นเกิดในระหว่างสมรส
2. หลังจากที่เกิดเด็ก บิดาและมารดาได้สมรสกัน แม้ว่าภายหลังการสมรสนั้นจะเสียไปเพราะเหตุใดก็ตามหากบิดาได้ให้ความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ในทะเบียนคนเกิดว่าเป็นบิดาของเด็ก เขาก็ยังเป็นบิดา
3. ชายนั้นและมารดาของเด็กได้ลงนามเพื่อรับรองความเป็นบิดามารดาตามข้อบังคับตามกฎหมายของการรับบุตรบุญธรรมตามที่กระทรวงสวัสดิการของมลรัฐ Illinois กำหนดในมาตรา 10-17.7 ตามความในกฎหมายกระทรวงสวัสดิการของมลรัฐ Illinois หรือ
4. ชายนั้นและมารดาของเด็กได้ลงนามเพื่อรับรองความเป็นบิดามารดา

แบบของการรับรองความเป็นบิดา ตามกฎหมาย Illinois Parentage Act 1984 มาตรา 6 ได้ กำหนดในเรื่องการก่อตั้งความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาและบุตรโดยอาศัยความ

<sup>122</sup> 42 U.S.C.A §§ 666(a)(5)(D)(iii).

<sup>123</sup> The Illinois Parentage Act of 1984 section 5.

ยินยอมโดยสมัครใจไว้ ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาและบุตรจะถูกก่อตั้งโดยการลงลายมือชื่อและมีพยานรับรองในหนังสือรับรองความเป็นบิดามารดา<sup>124</sup>

การโต้แย้งการรับรองความเป็นบิดามารดา ผู้ที่ลงนามรับรองการรับรองความเป็นบิดามารดาอาจถูกโต้แย้งได้ โดยบุคคลดังต่อไปนี้ คือ ตัวเด็ก มารดาเด็ก หญิงที่ตั้งครรภ์ บุคคลอื่นหรือตัวแทนของรัฐที่มีหน้าที่ให้การเลี้ยงดูหรือให้การอุปการะทางการเงินแก่เด็ก หรือชายอื่นผู้ถูกสันนิษฐานว่าเป็นบิดาของเด็ก<sup>125</sup> ซึ่งบุคคลเหล่านี้ต้องฟ้องคดีต่อศาลเท่านั้น ซึ่งเหตุที่กล่าวอ้างมิได้ในเฉพาะเรื่องกลฉ้อฉล ช่มชู้ หรือความสำคัญผิดในสาระสำคัญ ฝ่ายฟ้องคดีต้องแสดงหลักฐานพิสูจน์ให้ศาลเห็นว่ามี การฉ้อฉล ช่มชู้ หรือความสำคัญผิดในสาระสำคัญ เกิดขึ้น แต่ทั้งนี้ ไม่ว่าผลจะออกมาเป็นอย่างไร ผู้ที่ได้ลงนามรับรองไปแล้วยังมีความรับผิดชอบตามกฎหมายนี้อยู่ เว้นแต่ศาลจะได้กำหนดเป็นอย่างอื่น<sup>126</sup>

ตามกฎหมาย Illinois Parentage Act 1984 ได้กำหนดว่าหากมีการโต้แย้งในเรื่องการรับรองความเป็นบิดา ศาลจะกำหนดให้มีการพิสูจน์ทางพันธุกรรม (DNA) หรือในกรณีที่ผู้โต้แย้งเป็นผู้ถูกสันนิษฐานว่าเป็นบิดาของเด็ก ผู้โต้แย้งก็ต้องส่งหลักฐานการพิสูจน์ทางพันธุกรรม (DNA) ต่อศาลด้วย<sup>127</sup>

ผลของการรับรองความเป็นบิดามารดามาตรา 3 ได้กำหนดว่า ในเรื่องความสัมพันธ์และการให้การอุปการะเลี้ยงดูบุตรไม่ขึ้นอยู่กับการสมรส ความสัมพันธ์ระหว่างบิดา มารดา และบุตรรวมทั้งหน้าที่ในการให้การอุปการะเลี้ยงดูนั้นขยายออกไปโดยเท่าเทียมกันแก่เด็กและบิดามารดาทุกคน ไม่ว่าจะมิสสถานะเป็นบิดา มารดาโดยการสมรสหรือไม่<sup>128</sup>

มารดาของเด็กและชายที่เป็นบิดาก็ยังมีหน้าที่ให้การอุปการะเลี้ยงดูบุตร และจ่ายค่าเลี้ยงดูแก่เด็ก ไม่ว่าเด็กนั้นจะบรรลุนิติภาวะแล้วหรือไม่ก็ตาม<sup>129</sup>

<sup>124</sup> The Illinois Parentage Act of 1984 section 6.

<sup>125</sup> The Illinois Parentage Act of 1984 section 7.

<sup>126</sup> The Illinois Parentage Act of 1984 section 6(d).

<sup>127</sup> The Illinois Parentage Act of 1984 section 9.

<sup>128</sup> The Illinois Parentage Act of 1984 section 3.

<sup>129</sup> The Illinois Parentage Act of 1984 section 4.

## 2.2.2 มลรัฐ Michigan

มลรัฐ Michigan ได้ออกกฎหมาย The Acknowledgement of Parentage Act 1996 ขึ้นมาบังคับใช้กับคนในรัฐ โดยกฎหมายดังกล่าวนี้มีสภาพบังคับเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 1997<sup>130</sup> กฎหมาย Acknowledgement of Parentage Act 1996 ใช้ในการรับรองความเป็นบิดามารดาแก่เด็กซึ่งเกิดนอกสมรส หรือเกิดจากมารดาที่ไม่ได้สมรส หรือเกิดในระหว่างสมรสแต่การสมรสนั้นไม่ถือว่าเป็นการสมรสตามกฎหมายมลรัฐ Michigan<sup>131</sup>

แบบของการรับรองความเป็นบิดาตาม The Acknowledgement of Parentage Act 1996 ได้กำหนดไว้ว่า หากเด็กเกิดนอกสมรส ผู้ที่ต้องการรับรองว่าเป็นบิดาของเด็กจะต้องร่วมกับมารดาในการเข้ารับรองบุตรว่าเป็นบุตรที่แท้จริงของตน โดยกรอกข้อความให้ครบตามแบบฟอร์มที่กำหนดจึงจะเป็นการรับรองความเป็นบิดามารดาตามกฎหมายนี้<sup>132</sup> และจะมีผลเมื่อบิดาและมารดาได้ลงนามตามแบบฟอร์มที่กำหนด และได้รับการรับรองการลงนามจาก Notary Public ผู้มีอำนาจของรัฐ Michigan โดยการลงนามรับรองความเป็นบิดามารดาดังกล่าวจะมีขึ้นได้ในระหว่างที่เด็กยังมีชีวิตอยู่เท่านั้น<sup>133</sup> และบิดาและมารดาจะได้สำเนาในการรับรองความเป็นบิดามารดาในเวลาเดียวกันนั้น<sup>134</sup> ส่วนนายทะเบียนของรัฐจะเป็นผู้เก็บต้นฉบับ โดยนายทะเบียนจะเป็นผู้ตรวจสอบว่าได้มีการลงนาม และรับรองโดย Notary Public อย่างครบถ้วนแล้วหรือไม่<sup>135</sup>

ผลของการเข้ารับรองความเป็นบิดามารดา การเข้ารับรองความเป็นบิดามารดา ก่อตั้งความสัมพันธ์ระหว่าง บิดา มารดาและบุตร โดยบิดามารดาย่อมมีหน้าที่ในการอุปการะเลี้ยงดูบุตร และมีอำนาจปกครองบุตร โดยศาลสามารถสั่งให้บิดา มารดาให้การอุปการะเลี้ยงดูบุตร จ่ายค่าอุปการะเลี้ยงดู และในทางเดียวกัน บุตรที่ได้รับการรับรองตามกฎหมายนี้ ก็มีหน้าที่อุปการะเลี้ยงดูต่อบิดาและมารดาที่ได้รับรองตนว่าเป็นบุตร และนอกจากนี้ บุตรยังมีสิทธิ สถานะ และหน้าที่เช่นเดียวกับบุตรที่เกิดในสมรสโดยมีผลนับแต่วันที่เด็กเกิด<sup>136</sup>

<sup>130</sup> The Acknowledgement of Parentage Act 1996 section 13.

<sup>131</sup> The Acknowledgement of Parentage Act 1996 section 2.

<sup>132</sup> The Acknowledgement of Parentage Act 1996 section 3(1).

<sup>133</sup> The Acknowledgement of Parentage Act 1996 section 3(2).

<sup>134</sup> The Acknowledgement of Parentage Act 1996 section 3(3).

<sup>135</sup> The Acknowledgement of Parentage Act 1996 section 5.

<sup>136</sup> The Acknowledgement of Parentage Act 1996 section 4.

การเพิกถอนการรับรองความเป็นบิดามารดา บุคคลผู้สามารถฟ้องคดีเพื่อขอเพิกถอนการรับรองนี้ได้แก่ มารดา หรือ ชายผู้ลงนามให้การรับรอง ตัวเด็กผู้ถูกรับรอง โดยสามารถฟ้องต่อศาลที่มารดา หรือ บิดามีภูมิลำเนาอยู่<sup>137</sup> โดยอ้างเหตุดังต่อไปนี้ สำคัญผิดในข้อเท็จจริง<sup>138</sup>, พบว่ามีข้อเท็จจริงใหม่เกิดขึ้น ซึ่งขณะที่ลงนามไม่ทราบถึงความนั้น<sup>139</sup>, การฉ้อฉล<sup>140</sup>, การแสดงเจตนาโดยสำคัญผิด<sup>141</sup>, ถูกข่มขู่ให้ลงนาม<sup>142</sup> และเมื่อศาลได้พิจารณาถึงเหตุที่กล่าวอ้างดังกล่าวซึ่งได้ทำเป็นลายลักษณ์อักษรแล้วเห็นว่ามีที่น่าเชื่อถือเพียงพอ ศาลจะสั่งให้ตรวจสอบกลุ่มเลือดหรือตรวจสอบทางพันธุกรรมต่อไป<sup>143</sup>

### 3. เปรียบเทียบการรับรองบุตรตามกฎหมายต่างประเทศ

ลักษณะของการรับรองบุตรในต่างประเทศมีวิธีการหลายหลากแตกต่างกันไปเนื่องจากสภาพความเป็นมาของแต่ละประเทศ ความหลากหลายในด้านวัฒนธรรมและระบบกฎหมาย โดยส่วนมากนั้นประเทศที่ใช้ระบบกฎหมาย Civil Law มีแนวคิดเรื่องการรับรองบุตรกำหนดไว้ แต่ในประเทศกลุ่มทางด้าน Common Law เช่นประเทศอังกฤษกลับไม่มีกำหนดเรื่องของการรับรองบุตรเอาไว้คงมีเพียงแต่เรื่องการทำให้เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายโดยวิธีการสมรสของบิดามารดาภายหลังเท่านั้น แต่ทั้งนี้ ในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นประเทศที่ใช้ระบบกฎหมาย Common Law ก็ได้มีแนวคิดเรื่อง การกำหนดความเป็นบิดาโดยสมัครใจ ซึ่งเป็นวิธีการรับรองบุตรโดยสมัครใจวิธีการหนึ่ง ดังนั้นแต่ละประเทศจึงมีวิธีการรับรองบุตรที่แตกต่างกันไป สามารถแยกพิจารณาได้ดังนี้

<sup>137</sup> The Acknowledgement of Parentage Act 1996 section 11.

<sup>138</sup> The Acknowledgement of Parentage Act 1996 section 11 (2) (a).

<sup>139</sup> The Acknowledgement of Parentage Act 1996 section 11 (2) (b).

<sup>140</sup> The Acknowledgement of Parentage Act 1996 section 11 (2) (c).

<sup>141</sup> The Acknowledgement of Parentage Act 1996 section 11 (2) (d).

<sup>142</sup> The Acknowledgement of Parentage Act 1996 section 11 (2) (e).

<sup>143</sup> The Acknowledgement of Parentage Act 1996 section 11 (3).

### 3.1 แบบของการรับรองบุตร

ในแต่ละประเทศมีแบบในการรับรองบุตรแตกต่างกัน ดังเช่น ประเทศฝรั่งเศสมีวิธีการที่ไม่เคร่งครัด ซึ่งมีวิธีการรับรองบุตรด้วยความสมัครใจโดยการจดทะเบียนบันทึกลงในสูติบัตรของบุตรหรือเพียงจดลงในเอกสารสาธารณะที่มีการรับรองก็เป็นการเพียงพอ หรือในประเทศสวิตเซอร์แลนด์การรับรองบุตรสามารถกระทำได้โดย ให้การต่อหน้านายทะเบียนและจดทะเบียนรับรองบุตร รวมถึงการจดไว้ในพินัยกรรม ส่วนในประเทศเยอรมัน และในประเทศญี่ปุ่นการรับรองบุตรสามารถทำได้โดยการจดทะเบียนตามบทบัญญัติการจดทะเบียนครอบครัว และสามารถทำได้โดยการจดไว้ในพินัยกรรม ซึ่งมีผลเป็นการรับรองบุตรเช่นเดียวกัน ส่วนในประเทศสหรัฐอเมริกา นั้น ในกลุ่มมลรัฐที่รับเอา The Uniform Parentage Act ไปใช้ แบบของการรับรองบุตรทำได้ด้วยวิธีการจดบันทึกรับรองการเป็นบิดาต่อเด็กซึ่งเหล่านี้ล้วนเป็นวิธีการที่ไม่เคร่งครัดและสามารถทำได้หลากหลายรูปแบบ แต่ในบางมลรัฐ ดังเช่น ในมลรัฐ Illinois ซึ่งได้กำหนดไว้ใน Illinois Parentage Act 1984 การรับรองบุตรต้องทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อและมีพยานรับรองในหนังสือรับรองความเป็นบิดามารดาด้วย ส่วนใน มลรัฐ Michigan แบบของการรับรองบุตรได้กำหนดโดยเคร่งครัดต่อไปอีกนอกเหนือจากบิดามารดาลงนามในแบบฟอร์มการรับรองความเป็นบิดามารดาแล้ว โดยจะต้องได้รับการรับรองการลงนามจาก Notary Public ผู้มีอำนาจของรัฐ Michigan ด้วยจึงจะสมบูรณ์

### 3.2 บุคคลที่สามารถรับรองบุตรได้

เนื่องจากหลายประเทศมีแนวความคิดว่าบุตรที่เกิดจากมารดาอยู่เป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของมารดาอยู่แล้ว ดังนั้นบุคคลที่สามารถรับรองบุตรได้จึงมีเพียงแค่มารดาเท่านั้น เช่น ประเทศเยอรมัน และ ประเทศสวิตเซอร์แลนด์

แต่ทั้งนี้ยังมีอีกหลายประเทศที่การรับรองบุตรสามารถกระทำได้ทั้งมารดาและบิดา เช่น ประเทศฝรั่งเศส และ ประเทศญี่ปุ่น การรับรองบุตรสามารถทำได้โดยบิดาหรือมารดาาร่วมกันรับรองบุตรหรือต่างคนต่างรับรองก็ได้เช่นเดียวกัน ส่วนในประเทศสหรัฐอเมริกานั้น มลรัฐที่รับหลักการใน Uniform Parentage Act ไปใช้ เช่น มลรัฐAlabama, มลรัฐCalifornia, มลรัฐColorado, มลรัฐDelaware, มลรัฐHawaii, มลรัฐKansas, มลรัฐMassachusetts ผู้สามารถขอ ยื่นให้รับรองความเป็นบิดาได้นั้นมีทั้งมารดาและชายผู้อ้างว่าเป็นบิดาของเด็ก รวมถึงมลรัฐ

Illinois และ มลรัฐ Michigan ก็เปิดกว้างให้ทั้งบิดาและมารดาขึ้นรับรองความเป็นบิดามารดาต่อบุตรได้

### 3.3 บุตรที่อาจได้รับการรับรอง

เนื่องจากในแต่ละประเทศมีประวัติศาสตร์ในทางกฎหมายรวมถึงขนบธรรมเนียมประเพณีที่สืบต่อกันมาแตกต่างกัน บางประเทศได้กำหนดประเภทของบุตรนอกสมรสไว้ว่าบุตรประเภทใดที่สามารถถูกรับรองและสามารถได้รับการรับรองเพื่อให้เกิดสิทธิบางประการขึ้น หรือว่าบุตรนอกสมรสประเภทใดที่ไม่สามารถรับรองได้เลย หรือบางประเทศได้กำหนดเลยไปถึงการรับรองทารกในครรภ์มารดา หรือการรับรองบุตรที่ตายไปแล้วได้ โดยสามารถแยกพิจารณาได้ดังนี้

#### 3.3.1 หากเป็นบุตรนอกสมรสสามารถรับรองได้ทุกกรณี

ประเทศที่บุตรนอกสมรสสามารถถูกรับรองได้ทุกกรณี เช่น ประเทศเยอรมัน, ประเทศสวิตเซอร์แลนด์, ประเทศญี่ปุ่น, ประเทศสหรัฐอเมริกา ในมลรัฐที่รับหลักการใน Uniform Parentage Act ไปใช้ เช่น มลรัฐAlabama, มลรัฐCalifornia, มลรัฐColorado, มลรัฐDelaware, มลรัฐHawaii, มลรัฐKansas, มลรัฐMassachusetts รวมถึงมลรัฐ Illinois และ มลรัฐ Michigan ไม่ว่าจะเป็นบุตรนอกสมรสด้วยกรณีใดก็ตาม บิดาสามารถรับรองบุตรได้เสมอ

#### 3.3.2 หากเป็นบุตรนอกสมรสที่เกิดจากชู้หรือการสมรสระหว่างญาติสนิท

ตามกฎหมายดั้งเดิมของประเทศของฝรั่งเศสนั้นมีข้อความคิดที่ได้รับอิทธิพลมาจากกฎหมายศาสนาที่ไม่ยอมรับเด็กที่เกิดนอกสมรส กฎหมายไม่ควรส่งเสริมการอยู่ร่วมกันของชายหญิงที่ไม่ถูกต้องตามหลักศีลธรรม ตามกฎหมายเดิมของฝรั่งเศสจึงมีข้อความคิดในเรื่องของบุตรนอกสมรสที่ไม่อาจรับรองได้เพื่อเป็นการลงโทษและป้องกันการอยู่ร่วมกันอย่างไม่ชอบด้วยกฎหมาย บุตรนอกสมรสที่ไม่อาจรับรองได้นี้ ได้แก่ บุตรที่เกิดจากการเป็นชู้ระหว่างบิดาหรือมารดา และบุตรที่เกิดจากการสมรสระหว่างญาติใกล้ชิด ซึ่งบุตรนอกสมรสประเภทนี้ไม่สามารถรับรองได้ โดยมีสิทธิเพียงแค่อำนาจเพียงสิ่งที่จำเป็นต่างๆ ในการดำรงชีพเท่านั้น บุตรนอกสมรสที่เกิดจากการมีชู้ในกฎหมายฝรั่งเศสนั้น การมีชู้หมายถึงความถึงการที่คู่สมรสกระทำผิดประเวณีกับบุคคลที่สาม ในขณะที่การสมรสยังคงอยู่ ซึ่งได้บัญญัติไว้ตามกฎหมายฝรั่งเศสเดิมในมาตรา 335 แต่ในปัจจุบันนี้ข้อความคิดดังกล่าวไม่มีอีกต่อไปแล้ว โดยได้ยกเลิกมาตราดังกล่าว บุตรนอก

กฎหมายบิดาและมารดาสามารถรับรองได้ทุกกรณีไม่มีบทบัญญัติกำหนดห้ามไว้<sup>144</sup> และตามกฎหมายใหม่นี้ถือว่าบุตรนอกสมรสที่ได้รับรองบุตรแล้ว มีสิทธิและหน้าที่คล้ายคลึงกับบุตรที่ชอบด้วยกฎหมาย รวมถึงมีสิทธิในการรับมรดกในสัดส่วนเดียวกับบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายด้วย 3.3.3 หากเป็นทารกในครรภ์มารดา

ประเทศที่ยอมรับการรับรองบุตรตั้งแต่บุตรยังเป็นทารกอยู่ในครรภ์มารดาได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น รวมถึงประเทศเยอรมันได้มีหลักการที่บิดาสามารถยอมรับความเป็นบิดาได้นับแต่เด็กยังเป็นทารกอยู่ในครรภ์มารดาเช่นกัน แต่ในกฎหมายของประเทศอเมริกามลรัฐ Michigan ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าการเข้ารับรองความเป็นบิดามารดาแก่เด็กจะมีขึ้นได้ในระหว่างที่เด็กยังมีชีวิตอยู่เท่านั้น

#### 3.3.4 หากเป็นบุตรที่เสียชีวิตไปแล้ว

ประเทศที่สามารถรับรองบุตรได้แม้ว่าบุตรจะได้เสียชีวิตไปแล้วได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น ซึ่งบิดาหรือมารดาสามารถรับรองบุตรได้แม้ว่าบุตรนั้นได้เสียชีวิตไปแล้ว แต่ทั้งนี้ บุตรนั้นต้องมีผู้สืบสันดานโดยตรงที่มีชีวิตอยู่ ซึ่งหากผู้สืบสันดานโดยตรงของบุตรบรรลุนิติภาวะแล้ว การรับรองบุตรต้องได้รับความยินยอมจากผู้สืบสันดานโดยตรงด้วย ในประเทศอื่น ๆ ที่เหลือ รวมถึงมลรัฐที่รับหลักการใน Uniform Parentage Act ไปใช้ เช่น มลรัฐAlabama, มลรัฐCalifornia, มลรัฐColorado, มลรัฐDelaware, มลรัฐHawaii, มลรัฐKansas, มลรัฐMassachusetts รวมถึงมลรัฐIllinois มิได้มีกำหนดในเรื่องบทบัญญัตินี้ไว้ แต่ในมลรัฐ Michigan ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าการเข้ารับรองความเป็นบิดามารดาแก่เด็กจะมีขึ้นได้ในระหว่างที่เด็กยังมีชีวิตอยู่เท่านั้น ดังนั้น หากบุตรได้เสียชีวิตลงแล้วตามกฎหมายมลรัฐ Michigan จึงไม่สามารถรับรองบุตรได้ และในประเทศฝรั่งเศส ได้ระบุในเรื่องการทำให้เป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายไว้ว่า เด็กที่เกิดนอกสมรสแม้จะเสียชีวิตแล้ว ก็สามารถทำให้เป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายได้ด้วย โดยผลของการสมรสของบิดามารดาในภายหลัง แต่ในเรื่องการรับรองบุตรนั้น กฎหมายฝรั่งเศสได้ยกเลิกหลักการรับรองเด็กที่เสียชีวิตแล้วในปี 2005

<sup>144</sup> Art 333-2 – Art 338 The French Civil Code.

### 3.4 ความสามารถของบิดาในการรับรองบุตร

ในหลายประเทศได้กำหนดในเรื่องความสามารถของบิดาในการเข้ารับรองบุตรไว้ โดยหากบิดาผู้ขอเข้ารับรองบุตรนั้นเป็นผู้เยาว์หรือเป็นบุคคลไร้ความสามารถดังนี้ต้องได้รับความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้อนุบาลก่อนแล้วแต่กรณี หรือบางครั้งการเป็นผู้เยาว์หรือบุคคลไร้ความสามารถไม่สามารถแสดงเจตนาในการเข้ารับรองบุตรด้วยตนเองได้เลย ต้องแสดงเจตนาผ่านทางผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้อนุบาล และให้ศาลเป็นผู้อนุญาตให้รับรองบุตร ก่อนหรือในบางประเทศความสามารถของบิดาผู้รับรองบุตรนั้นถือเป็นสิ่งสำคัญในการขอเข้ารับรองบุตร หากอายุไม่ถึงตามที่กำหนดไว้ก็ไม่สามารถรับรองบุตรได้ เป็นต้น

ประเทศที่กำหนดถึงเรื่องความสามารถในการเข้ารับรองบุตรของบิดาโดยชัดเจนได้แก่ประเทศเยอรมัน และประเทศสวิสเซอร์แลนด์ ซึ่งตามกฎหมายเยอรมันนั้นได้กำหนดไว้ว่า หากบิดาของเด็กเป็นผู้เยาว์อายุระหว่าง 7 – 18 ปี สามารถยอมรับความเป็นบิดาด้วยตนเองได้ แต่การยอมรับความเป็นบิดาดังกล่าวต้องได้รับความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรมก่อน แต่หากบิดาเป็นผู้เยาว์อายุต่ำกว่า 7 ปี หรือเป็นบุคคลไร้ความสามารถ ไม่สามารถแสดงการยอมรับความเป็นบิดาได้ด้วยตนเอง ผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้อนุบาลจะต้องเป็นผู้แสดงการยอมรับความเป็นบิดาแทน โดยต้องได้รับอนุญาตจากศาลก่อน ส่วนตามกฎหมายของประเทศสวิสเซอร์แลนด์นั้นได้กำหนดให้หากผู้รับรองบุตรเป็นผู้เยาว์หรือผู้ไร้ความสามารถต้องได้รับความยินยอมจากผู้ปกครองหรือผู้อนุบาลก่อนจึงจะสามารถรับรองบุตรได้เช่นกัน

ส่วนประเทศที่ไม่ได้กำหนดถึงเรื่องความสามารถในการเข้ารับรองบุตรของบิดาเลย ดังเช่น ประเทศฝรั่งเศส ประเทศสหรัฐอเมริกาบางมลรัฐที่รับหลักการใน Uniform Parentage Act ไปใช้ รวมถึงมลรัฐ Illinois, มลรัฐ Michigan และประเทศญี่ปุ่น ซึ่งในประเทศญี่ปุ่นนั้น ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่า แม้บิดาหรือมารดาจะเป็นผู้เยาว์หรือยังอยู่ภายใต้การปกครองของผู้แทนโดยชอบธรรมการรับรองบุตรไม่จำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากผู้ปกครองหรือผู้แทนโดยชอบธรรมก่อน

### 3.5 การให้ความยินยอมในการรับเด็กเป็นบุตรของมารดาและเด็ก

ในหลายประเทศได้กำหนดถึงเงื่อนไขในการรับรองบุตรไว้ โดยการรับรองบุตรนั้น ต้องได้รับความยินยอมจากทั้ง เด็กและมารดาทั้งสองคนร่วมกัน หรือมารดาเพียงคนเดียวก็สามารถให้ความยินยอมได้ หรือเด็กเพียงคนเดียวสามารถให้ความยินยอมได้



ประเทศที่กำหนดให้การรับรองบุตรนั้นต้องได้รับความยินยอมจากมารดาเด็กเพียงฝ่ายเดียว เช่น ประเทศเยอรมัน โดยหากมารดานั้นต้องให้ความยินยอมในการรับรองบุตร ซึ่งการให้ความยินยอมดังกล่าวอยู่ในเงื่อนไขของความสามารถของมารดาด้วย หากมารดาเป็นผู้เยาว์อายุต่ำกว่า 18 ปีต้องได้รับความจากผู้แทนโดยชอบธรรมก่อน หรือหากมารดาเป็นผู้ที่มีความสามารถต้องได้รับอนุญาตจากศาลก่อนด้วยโดยมีผู้อนุบาลเป็นผู้ให้ความยินยอมแทน แต่หากในกรณีที่มารดาของเด็กไม่ได้เป็นผู้ใช้อำนาจปกครองของเด็กหรือไม่มีมารดาในการให้ความยินยอมแล้ว กฎหมายของประเทศเยอรมันกำหนดให้เด็กนั้นต้องเป็นผู้ให้ความยินยอมในการนี้เอง หากเด็กเป็นบุคคลไร้ความสามารถหรืออายุยังไม่ถึง 14 ปี ผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้อนุบาลต้องแสดงการยอมรับความเป็นบิดาแทน หากว่าเด็กอายุ 14 ถึง 18 ปี เด็กสามารถให้ความยินยอมได้เองแต่ทั้งนี้ต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้แทนโดยชอบธรรมก่อนด้วย แต่หากอายุเกิน 18 ปีแล้วเด็กสามารถให้ความยินยอมได้ด้วยตนเอง และในประเทศญี่ปุ่นนั้น ในกรณีที่เด็กยังเป็นทารกในครรภ์มารดา บิดาก็สามารถรับรองบุตรได้ แต่ต้องได้รับความยินยอมจากมารดาเพียงฝ่ายเดียวก่อนเช่นกัน

ประเทศที่กำหนดให้การรับรองบุตรนั้นต้องได้รับความยินยอมจากเด็กเพียงฝ่ายเดียวด้วยในกรณีที่เด็กนั้นได้บรรลุนิติภาวะแล้ว คือประเทศญี่ปุ่น

ประเทศที่ไม่ต้องได้รับความยินยอมจากทั้งมารดาและเด็ก คือ ประเทศฝรั่งเศส, ประเทศสหรัฐอเมริกาบางมลรัฐที่รับหลักการใน Uniform Parentage Act ไปใช้ เช่น มลรัฐ Alabama, มลรัฐCalifornia, มลรัฐColorado, มลรัฐDelaware, มลรัฐHawaii, มลรัฐKansas, มลรัฐMassachusetts รวมถึงมลรัฐ Illinois และ มลรัฐ Michigan ด้วย ซึ่งในประเทศฝรั่งเศสนั้น แม้ว่าจะไม่ได้กำหนดให้ต้องได้รับความยินยอมจากมารดาหรือเด็กก่อนรับรองบุตรไว้โดยตรง แต่หากบิดานั้นไม่ได้รับความยินยอมจากมารดาเด็กในการรับรองบุตรนั้น การเข้ารับรองบุตรของบิดาสามารถใช้ได้กับบิดาเพียงเท่านั้น

### 3.6 ระยะเวลาเริ่มต้นของการเป็นบุตร

ส่วนมากในกฎหมายของแต่ละประเทศนั้น ระยะเวลาเริ่มต้นของการเป็นบุตรของบิดาเมื่อได้รับการรับรองแล้วจะมีผลเมื่อการรับรองนั้นได้ถูกกระทำลงเสร็จสิ้นตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ เช่น เยอรมัน เมื่อทำเป็นเอกสารและยื่นเอกสารนั้นเพื่อได้รับการจดทะเบียนจากเจ้าหน้าที่ โดยให้ส่งสำเนาเอกสารการยอมรับความเป็นบิดาและการแสดงเจตนาอื่นๆ ที่เป็นเงื่อนไขแห่งความสมบูรณ์ของการยอมรับความเป็นบิดาไปให้ บิดา มารดา และบุตร และเจ้าหน้าที่ทะเบียนแล้วไม่มีใครคัดค้านการรับรองบุตรย่อมสมบูรณ์ผลของความเป็นบุตรนับแต่วันที่การรับรองบุตรสมบูรณ์

ส่วนในประเทศสวิสเซอร์แลนด์ก็เช่นกัน การรับรองบุตรเมื่อได้ทำตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ คือ ให้การต่อหน้านายทะเบียนและจดทะเบียนรับรองบุตร หรือ รับรองไว้ในพินัยกรรม เมื่อขั้นตอนต่างๆ สมบูรณ์แล้ว บุตรจะเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของบิดาทันทีนับแต่วันที่ขั้นตอนต่างๆ สมบูรณ์ รวมถึงในประเทศฝรั่งเศส และประเทศสหรัฐอเมริกาบางมลรัฐที่รับหลักการใน Uniform Parentage Act ไปใช้ , มลรัฐ Illinois ระยะเวลาเริ่มต้นของการเป็นบุตรของบิดาเมื่อได้รับการรับรองแล้วจะมีผลเมื่อการรับรองนั้นได้ถูกกระทำลงเสร็จสิ้นตามขั้นตอนที่กำหนดไว้เช่นกัน แต่ทั้งนี้ ในประเทศญี่ปุ่นได้บัญญัติไว้แตกต่างออกไปว่า ให้การรับรองบุตรนั้นให้มีผลย้อนหลังไปถึงวันที่เด็กเกิดด้วย และในประเทศอเมริกา มลรัฐ Michigan ซึ่งได้กำหนดไว้ใน The Acknowledgement of Parentage Act 1996 นี้ ว่าบุตรที่ได้รับการรับรองความเป็นบิดามารดานั้นมีสิทธิ สถานะ และหน้าที่เช่นเดียวกับบุตรที่เกิดในสมรสโดยมีผลนับแต่วันที่เด็กเกิด

### 3.7 ผลของการรับรองบุตร

ในแต่ละประเทศ การรับรองบุตรของบิดานั้นส่งผลต่อสถานะของเด็กและสิทธิของเด็กที่จะได้รับแตกต่างกัน บางประเทศการรับรองบุตรของบิดาส่งผลให้เด็กนั้นเปลี่ยนสถานะจากบุตรนอกสมรส เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของบิดาทันทีนับแต่วันที่การรับรองบุตรได้ถูกกระทำเสร็จสิ้นลง เช่น ในประเทศสวิสเซอร์แลนด์ โดยทำให้เด็กมีสถานะเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของบิดาได้รับสิทธิและหน้าที่เท่าเทียมกับบุตรชอบด้วยกฎหมายของบิดาทุกประการ

แต่ทั้งนี้ ในบางประเทศเช่น ประเทศอิตาลี, ประเทศเยอรมัน, ประเทศฝรั่งเศส และประเทศญี่ปุ่น ซึ่งในประเทศญี่ปุ่นนั้น การรับรองบุตรนั้น มีผลเพียงแค่ว่าบุตรอยู่ในอำนาจปกครองของบิดา มารดาผู้รับรอง โดยเด็กมีสิทธิที่จะได้รับการอุปการะเลี้ยงดู ได้รับการศึกษา และรับมรดก แต่ทั้งนี้ไม่ทำให้สถานะของความเป็นบุตรนอกสมรสของเด็กนั้นสิ้นสุดลงดังเช่นในประเทศสวิสเซอร์แลนด์ เด็กนั้นยังคงมีสถานะเป็นบุตรนอกสมรสของบิดาอยู่ แต่ทั้งนี้ ในประเทศสหรัฐอเมริกาบางมลรัฐที่รับหลักการใน Uniform Parentage Act ไปใช้ รวมถึง มลรัฐ Illinois และ มลรัฐ Michigan แม้ว่าผลของการรับรองความเป็นบิดา ทำให้เด็กนั้นได้รับสิทธิเท่าเทียมกับบุตรชอบด้วยกฎหมายทุกประการเช่นกัน แต่ไม่ทำให้สถานะของบุตรนอกกฎหมายนั้นสิ้นสุดลง

### 3.8 การเพิกถอนการรับรองบุตร

การรับรองบุตรนั้นสามารถถูกโต้แย้งเพิกถอนได้หากปรากฏว่า บิดาผู้รับรองบุตรนั้นไม่ใช่บิดาของเด็กนั้นจริงๆ ซึ่งในต่างประเทศนั้นได้กำหนดหลักการในการเพิกถอนการรับรองบุตรไว้แตกต่างกันออกไป ทั้งในเรื่องของเหตุผลในการขอเพิกถอนการรับรองบุตรของบิดา วิธีการขอเพิกถอนการรับรองบุตร บุคคลซึ่งสามารถขอเพิกถอนการรับรองบุตร และเรื่องของอายุความในการขอเพิกถอนการรับรองบุตร หรือในบางประเทศก็ไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องดังกล่าวนี้ไว้เลย ทั้งนี้ สามารถพิจารณาได้ดังนี้

ในประเทศเยอรมัน ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการโต้แย้งการยอมรับความเป็นบิดาเอาไว้อย่างชัดเจน โดยบุคคลที่สามารถโต้แย้งความเป็นบิดานั้นได้แก่ ตัวชายผู้ขอรับรองความเป็นบิดานั้นเอง ชายที่อ้างตนว่าเป็นบิดาที่แท้จริงของบุตร มารดาเด็กและ ตัวเด็กเอง โดยวิธีการโต้แย้งนั้นทำได้โดยการฟ้องคดีต่อศาล ภายในสองปีนับแต่ได้รู้ถึงเหตุการณ์ที่โต้แย้งความเป็นบิดานั้น หรือหากเด็กเป็นผู้โต้แย้ง ในกรณีที่เด็กไม่ได้ให้ความยินยอมในการยอมรับความเป็นบิดา อายุความก็จะเป็นสองปีนับจากที่เด็กได้รู้ถึงการรับรองบุตร โดยอายุความดังกล่าวจะไม่ใช่บังคับหากว่าการเกิดกรณีถูกข่มขู่ไม่ให้คัดค้าน

ในประเทศสวิสเซอร์แลนด์การรับรองบุตรนั้นย่อมถูกคัดค้านได้เช่นเดียวกัน โดยการนำคดีขึ้นสู่ศาลของมารดาหรือเด็ก ด้วยเหตุผลที่ว่า ชายผู้รับรองบุตรนั้นไม่ใช่บิดาที่แท้จริงของเด็ก โดยสามารถฟ้องคดีได้ภายในหนึ่งปีนับจากวันที่รู้ถึงการรับรองบุตร และได้รู้ถึงความจริงว่าผู้ขอรับรองบุตรนั้นไม่ใช่บิดาที่แท้จริงของเด็ก และตามกฎหมายฝรั่งเศส การโต้แย้งการรับรองบุตรโดยความสมัครใจสามารถโต้แย้งได้โดยบุคคลผู้มีส่วนได้เสียในการเข้ารับรองบุตรดังกล่าว รวมทั้งบิดาหรือมารดาที่ได้เข้ารับรองบุตรก็สามารถโต้แย้งการรับรองบุตรได้ด้วย การโต้แย้งสามารถทำได้โดยพนักงานอัยการผู้มีอำนาจของรัฐ เมื่อมีหลักฐานว่าการรับรองบุตรดังกล่าวกระทำเพื่อหลบหลีกกฎหมายของรัฐในเรื่องการรับบุตรบุญธรรม โดยผู้มีส่วนได้เสียสามารถโต้แย้งได้ภายใน 10 ปี นับแต่วันรับรองบุตร ทั้งนี้หากเกิน 10 ปีไปแล้วการโต้แย้งไม่สามารถกระทำได้

ตามกฎหมายของประเทศญี่ปุ่นตามปกติหากบิดา มารดาได้รับรองบุตรแล้วจะไม่สามารถเพิกถอนได้ เว้นเสียแต่ว่า ผู้ที่ขอรับรองบุตรนั้นไม่ใช่บิดาหรือมารดาที่แท้จริงของเด็ก การเข้ารับรองบุตรเกิดจากความล้าคิดหรือเพื่อผลประโยชน์อื่นใด กฎหมายก็เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียสามารถเพิกถอนการรับรองบุตรได้โดยการฟ้องคดีต่อศาล ทั้งนี้ตามกฎหมายญี่ปุ่นมิได้มีอายุความกำหนดไว้ และในประเทศสหรัฐอเมริกาบางมลรัฐที่รับหลักการใน Uniform Parentage Act ไปใช้ การรับรองความเป็นบิดาที่ได้ถูกกระทำขึ้นสามารถโต้แย้งได้ภายในสองปี ในมลรัฐ

Illinois การโต้แย้งการรับรองความเป็นบิดามารดาสามารถถูกโต้แย้งได้เช่นเดียวกัน ผู้ที่ลงนามรับรองการรับรองความเป็นบิดามารดาอาจถูกโต้แย้งได้ โดยบุคคลดังต่อไปนี้ คือ ตัวเด็ก มารดา เด็ก หญิงที่ตั้งครรภ์ บุคคลอื่น หรือตัวแทนของรัฐที่มีหน้าที่ให้การเลี้ยงดูหรือให้การอุปการะทางการเงินแก่เด็ก หรือชายอื่นผู้ถูกสันนิษฐานว่าเป็นบิดาของเด็ก ซึ่งบุคคลเหล่านี้ต้องฟ้องคดีต่อศาลเท่านั้น ซึ่งเหตุที่กล่าวอ้างมีได้ในเฉพาะเรื่องกลฉ้อฉล ข่มขู่ หรือความสำคัญผิดในสาระสำคัญ ฝ่ายฟ้องคดีต้องแสดงหลักฐานพิสูจน์ให้ศาลเห็นว่ามี การฉ้อฉล ข่มขู่ หรือความสำคัญผิดในสาระสำคัญ เกิดขึ้น โดยตามกฎหมาย Illinois Parentage Act 1984 ได้กำหนดว่าหากมีการโต้แย้งในเรื่องการรับรองความเป็นบิดา ศาลจะกำหนดให้มีการพิสูจน์ทางพันธุกรรม (DNA) หรือในกรณีที่ผู้โต้แย้งเป็นผู้ถูกสันนิษฐานว่าเป็นบิดาของเด็ก ผู้โต้แย้งก็ต้องส่งหลักฐานการพิสูจน์ทางพันธุกรรม (DNA) ต่อศาลด้วย และในมลรัฐ Michigan การโต้แย้งการรับรองความเป็นบิดาก็สามารถกระทำได้โดยวิธีการฟ้องคดีเพื่อขอเพิกถอนการรับรองดังกล่าว บุคคลผู้มีสิทธิโต้แย้งคือแม่ มารดา หรือ ชายผู้ลงนามให้การรับรอง ตัวเด็กผู้ถูกรับรอง โดยสามารถฟ้องเป็นคดีต่อศาลที่ มารดา หรือ บิดามีภูมิลำเนาอยู่ เนื่องจากเหตุผลดังต่อไปนี้เท่านั้น การสำคัญผิดในข้อเท็จจริง, พบว่ามีข้อเท็จจริงใหม่เกิดขึ้น ซึ่งขณะที่ลงนามไม่ทราบถึงความนั้น, การฉ้อฉล, การแสดงเจตนาโดยสำคัญผิด, การถูกข่มขู่ให้ลงนาม และเมื่อศาลได้พิจารณาถึงเหตุที่กล่าวอ้างดังกล่าวซึ่งได้ทำเป็นลายลักษณ์อักษรแล้วเห็นว่ามี ความน่าเชื่อถือเพียงพอ ศาลจะสั่งให้ตรวจสอบกลุ่มเลือดหรือตรวจสอบทางพันธุกรรมต่อไป

### 3.9 การยืนยันหลักฐานในความเป็นบิดาที่แท้จริง

ในหลายประเทศทั่วไปส่วนมากยังไม่มีหลักการในการพิสูจน์ยืนยันหลักฐานความเป็นบิดาไว้อย่างชัดเจน คงมีเพียงการยืนยันจากบิดาผู้อ้างว่าเป็นบิดาของเด็ก โดยกำหนดให้มีการยินยอมของมารดา หรือเด็กก็เป็นการเพียงพอในการรับรองบุตร เนื่องจากในเรื่องของการรับรองบุตรนั้น เด็กเป็นบุตรที่เกิดจากตนหรือไม่ยอมเป็นที่รู้อยู่แก่ใจดี แต่ทั้งนี้ ในประเทศสหรัฐอเมริกา บางมลรัฐที่รับหลักการใน Uniform Parentage Act ไปใช้ เช่น มลรัฐAlabama, มลรัฐCalifornia, มลรัฐColorado, มลรัฐDelaware, มลรัฐHawaii, มลรัฐKansas, มลรัฐMassachusetts ได้กำหนดวิธีการที่รัดกุมไม่ต้องพะวงสงสัยในภายหลังว่า ชายผู้นั้นเป็นบิดาของเด็กจริงหรือไม่โดยการกำหนดให้มีการตรวจสอบทางพันธุกรรม หรือการตรวจสอบ DNA ของชายผู้ขอเข้ารับรองบุตรด้วย โดยเป็นการพิสูจน์ได้อย่างแน่ชัดว่า ชายผู้ขอรับรองดังกล่าวเป็นบิดาที่แท้จริงของเด็กหรือไม่ใช่